Talousarvio 2027

Taloussuunnitelma 2028–2029

Kunnanhallitus 16.11.2026 / 180 §
Kunnanvaltuusto __.__.2026 / __ §

Sisällysluettelo

1. Talousarvion yleisperustelut 5

1.1. Taloussuunnittelun perusteet 5

1.2. Suunnittelun taloudelliset perusteet 6

1.2.1. Yleinen taloudellinen tilanne ja kuntatalouden ennuste 6

1.2.2. Taipalsaaren kuntatalouden perusteet 9

1.2.3. Verotulot 10

1.2.4. Valtionosuudet 11

1.2.5. Kuntastrategia ja muut suunnitteluperusteet 12

1.2.6. Väestön rakenne ja väestömäärän kehitys 13

1.3. Riskianalyysi 15

2. Talousarvion sitovuus, seuranta ja strategiset tavoitteet 18

2.1. Talousarvion sitovuus ja tilivelvolliset 18

2.2. Talousarvion seuranta 21

2.3. Strategiset tavoitteet 21

3. Käyttötalousosa 24

3.1. Ulkoisten toimintatuottojen ja -kulujen jakautuminen meno- ja tulolajeittain 24

3.2. Talousarvion sisäiset erät 26

3.3. Talousarvio ja -suunnitelma / Tuloslaskelmat 2025–2029 26

3.4. Tehtäväalueiden tuloarviot, määrärahat ja tavoitteet 28

3.4.1. Koko kunta käyttötalous yhteensä 28
3.5. Vaalit 28
3.6. Tarkastus ja arviointi 28
3.7. Konsernihallinto 29
3.7.1. Hallintopalvelut 30
3.7.2. Elinvoimapalvelut 33
3.7.3. Työllistämispalvelut (sis. Kotouttaminen) 35
3.7.4. Yhteenveto konsernihallinnon tehtäväalueista 39
3.8. Sivistyspalvelut 40
3.8.1. Sivistyspalveluiden hallinto 41
3.8.2. Ruokapalvelut 44
3.8.3. Esi- ja perusopetus 46
3.8.4. Varhaiskasvatus 49
3.8.5. Kulttuuri ja vapaa-aika 52
3.8.6. Sivistyspalvelut yhteensä 56
3.9. Tekniset palvelut 57
3.9.1. Teknisten palveluiden hallinto 58
3.9.2. Kaavoitus 61
3.9.3. Rakennusvalvonta- ja lupapalvelut 63
3.9.4. Liikenneväylät 65
3.9.5. Kiinteistöhuolto ja yleiset alueet 67
3.9.6. Vesihuoltolaitos 70
3.9.7. Tekniset palvelut yhteensä 72
4. Tuloslaskelmaosa 73
4.1. Tuloslaskelmaosan tuloarviot ja määrärahat 73
5. Rahoitusosa 75

5.1. Rahoituslaskelma 75

6. Henkilöstöosa 78

6.1. Henkilöstön lukumäärä 78

6.2. Henkilöstökulut 78

7. Investointiosa 79

7.1. Investointiohjelma 2027 ja investointisuunnitelma 2028–2029 79

8. Konserniosa 81

8.1. Tytäryhtiöiden tavoitteet taloussuunnittelukauden vuosille 2027–2029 81

8.1.1. KOY Taipalsaaren asunnot 82

8.1.2. Taipalsaaren Lämpö Oy 83

1. Talousarvion yleisperustelut

1.1. Taloussuunnittelun perusteet

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Siihen tehtävistä muutoksista päättää valtuusto.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

1.2. Suunnittelun taloudelliset perusteet

1.2.1. Yleinen taloudellinen tilanne ja kuntatalouden ennuste

Valtiovarainministeriön syksyn 2026 taloudellisen katsauksen (VM:n julkaisuja 2026:35) mukaan talouden kasvu on ollut odotettua nopeampaa. Arvion mukaan bkt kasvaa 1,6 prosenttia vuonna 2026, vuonna 2027 1,8 prosenttia ja vuonna 2028 kasvu on 1,5 prosenttia.

Kotitaloudet ovat edelleen varovaisia kulutuksessa, mutta ostovoiman vahvistuminen ja luottamuksen paraneminen nopeuttavat kulutuksen kasvua erityisesti ensi vuonna. Puolustushankinnat, datakeskukset ja energiasiirtymä lisäävät investointeja, mutta asuntorakentaminen on edelleen heikkoa ja toipuminen alkaa vasta ensi vuonna. Työllisyys laskee vielä tänä vuonna ja kasvaa vasta vuodesta 2027 lähtien. Työttömyysaste on tänä vuonna yli 10 prosenttia.

Kasvun vahvistumisesta huolimatta talouden kuva ei ole yksiselitteisesti myönteinen. Työllisten määrä alenee edelleen, asuntomarkkinoiden ja asuntorakentamisen toipumisesta ei ole vielä merkkejä eikä verotulojen kehitys viittaa erityisen nopeaan talouden kasvuun. Lisäksi hintojen ja korkojen nousu hidastaa kasvua sekä kuluvana että ensi vuonna. Tuotanto jää yhä selvästi potentiaalista tuotantoa pienemmäksi.

Inflaatio on kiihtynyt kuluvana vuonna, erityisiesti energian hinnan nousun myötä. Sen ei odoteta kuitenkaan heijastelevan muihin kuluttajahintoihin laajemmin. Pohjainflaatio pysyttelee vajaassa kahdessa prosentissa ja on selvästi hitaampaa kuin euroalueilla keskimäärin.

Kuluttajien luottamuksen parantuminen, kohtuullinen palkkakehitys ja veronalennukset piristävät yksityistä kulutusta, jonka arvioidaan kasvavan noin prosentin kuluvana vuonna ja nopeutuvan sen jälkeen. Säästämisaste laskee ennustejaksolla vain vähitellen ja pysyy aiempaa korkeammalla. Kotitalouksilla olisikin keskimäärin varaa selvästi ennustettua suurempaan kulutuksen kasvuun.

Talonrakentamisen pitkä taantuma alkaa väistyä toimitila- ja teollisuusrakentamisen sekä datakeskus- ja energiahankkeiden vetämänä. Asuntorakentamisessa käännettä ei sen sijaan ole vielä näkynyt, ja asuntomarkkinoilla on otettu ennemminkin takapakkia. Patoutunutta kysyntää on kuitenkin runsaasti, ja asuntorakentamisen toipumisen odotetaan alkavan ensi vuonna.

Työllisten määrän, työtuntien ja työllisyysasteen lasku on jatkunut alkuvuonna. Työttömyys on 2000-luvun suurinta, ja työttömien määrä on selvästi rakenteellista tasoaan korkeampi. Työttömyysaste nousee 10,3 prosenttiin vuonna 2026 ja laskee sen jälkeen niukasti alle kymmenen prosentin. Työllisyysaste (20–64-vuotiaat) jää 75,5 prosenttiin kuluvana vuonna.

Taloussuhdanteen piristyminen kasvattaa välillisiä verotuloja, mutta toistaiseksi vaisu työllisyyskehitys hidastaa ansiotuloverotulojen kasvua. Vuoden alussa voimaan tulleet ansiotuloverotuksen kevennykset hidastavat verotulojen kasvua tänä vuonna. Ensi vuonna verotulojen kasvua hidastaa puolestaan yhteisöveron keventäminen.

Paikallishallinnon menoja kasvattavat ja alijäämää ylläpitävät ennustejaksolla pääasiassa hintojen ja palkkojen nopea kasvu. Hyvinvointialueiden rahoitusasema on hiukan ylijäämäinen tänä vuonna, mutta kääntyy alijäämäiseksi vuonna 2027, kun menot kasvavat rahoitusta nopeammin. Kuntahallinnon rahoitusasema pysyy vakaasti hiukan alijäämäisenä. Vuonna 2026 paikallishallinnon alijäämä on 0,2 prosenttia suhteessa BKT:hen ja ennustejakson lopulla alijäämä kasvaa 0,5 prosenttiin.

Taulukko 3. Muut keskeiset ennusteluvut (lähde VM:n julkaisuja 2026:35)

	2024	2025	2026*	2027*	2028*
Bruttokansantuote, arvo, mrd. euroa	276	282	293	305	317
Bruttokansantuotteen hinta, muutos, %	0,3	1,2	2,4	2,2	2,4
Palvelut, volyymin muutos, %	0,2	0,6	1,3	1,4	1,2
Koko teollisuus, volyymin muutos, %	4,9	-0,3	2,9	2,5	1,9
Työn tuottavuus, muutos, %	1,7	1,3	1,9	0,8	0,8

Työlliset, muutos, %	-1,0	-0,5	-0,5	1,1	0,8
Työllisyysaste (20–64-vuotiaat), %	76,7	76,0	75,5	76,1	76,5
Työttömyysaste, %	8,4	9,7	10,3	9,9	9,5
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	1,6	0,3	2,0	1,9	2,1
Ansiotasoindeksi, muutos, %	3,4	3,1	3,6	3,2	3,4
Vaihtotase, mrd. euroa	-1,8	4,2	1,3	1,7	0,8
Vaihtotase, suhteessa BKT:hen, %	-0,6	1,5	0,4	0,5	0,2
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	3,6	2,2	2,3	2,9	2,8

Riskit

Keskeiset riskit ennusteessa liittyvät mm. geopolitiikkaan. Geopoliittinen jännitteet pysyvät korkealla sekä Lähi-idän kriisin että Venäjän hyökkäyssodan vuoksi, ja maailman monet kriisit voivat vaikuttaa talouteen ennustettua kielteisemmin.

Investointien toteutumiseen ja ajoittumiseen liittyy epävarmuustekijöitä, joista tärkeimpänä globaalit osakemarkkinoiden vaihtelut.

Kotitalouksien varovaisuus voi jatkua ja kulutus kasvaa ennustettua hitaammin, jos työllisyyden käänne viivästyy ja epävarmuus talouden näkymästä säilyy korkeana. Jos epävarmuus ja työllisten määrän lasku jatkuvat ennakoitua pidempään myös käänne asuntomarkkinoilla viivästyisi ja asuntojen rakentaminen elpyisi ennustettua hitaammin.

Kuntatalous

Kuntien talouden tila pysyy ennusteiden mukaan tiukkana myös tulevaisuudessa. Erityisen haastavia ajankohtia ovat kevään kuntatalousohjelman mukaan tämä ja ensi vuosi, joina kuntien ja kuntayhtymien tilikauden tulos painuu nollaan. Investointimenot huomioiden kuntatalouden rahoituksellinen tasapaino on vajoamassa reilun miljardin euron alijäämään. Heikkojen näkymien taustalla vaikuttavat muun

muassa hidas talouskasvu, laajentuneet tehtävät sekä sote-siirron toteuttamiseen liittyvät määräaikaiset valtionosuuksien takaisinperinnät. Valtiovarainministeriö arvioi, että kuntatalouden näkymät vahvistuvat vuodesta 2028 lähtien, kun valtionosuuksien takaisinperinnät päättyvät.

Kuntien käyttötuloista noin 55 prosenttia muodostuu verotuloista. Sen vuoksi talouskasvulla ja sen synnyttämillä verokertymillä on kunnille huomattavan iso merkitys. Kuntatalouden kehitysarviossa kuntien vero- ja rahoitustuottojen kasvu on tulevina vuosina varsin ripeää, mutta toimintatuotot, joita kertyy kuntien talouteen vuosittain yli 7 miljardien euron edestä, junnaavat lähes paikoillaan. Yksi toimintatuottojen hitaaseen kehitykseen vaikuttava syy on kuntien laaja ja heikosti tuottava kiinteistökanta. Valtionapuja kuntatalouteen ohjataan tulevina vuosina vajaat 5 miljardia euroa. Mitä todennäköisemmin valtionosuuksiin kohdistuu myös tulevina vuosina lukuisia nopealla aikataululla tehtäviä perustemuutoksia. Kokonaisuutena kuntien tulot kasvavat lähivuosina hitaahkosti: noin 2,5 prosentin keskimääräistä vauhtia.

Kuntien tiukentuva talous kiteytyy kehitysarvion tarkemmassa tarkastelussa lähinnä kuntien investointimenojen nopeaan kasvuun sekä tulojen ja menojen epätasapainoon jo lähtötilanteessa. Tilanteet vaihtelevat kunnittain voimakkaasti. Valtiovarainministeriön painelaskelman mukaan toiminnan ja investointien rahavirta on asukaskohtaisesti tarkasteltuna ensi vuonna heikoimmillaan 100 000–300 000 sekä 20 000–40 000 asukkaan kuntakokoryhmissä. Taloudellisesti heikoimmat kunnat ovat kuitenkin alle 5000 asukkaan kuntia. Ilman uudistumiskykyä kriisikuntamenettelyyn nousevien kuntien määrän ennakoidaan moninkertaistuvan tulevina vuosina. (Pääekonomisti Minna Punakallion blogi 28.5.2026).

1.2.2. Taipalsaaren kuntatalouden perusteet

Kunnan toiminnan painopisteitä ohjaa valtuustossa 15.6.2026 (41 §) hyväksytty päivitetty kuntastrategia vuosille 2026–2029. Strategian visiona on Parasta elämää – Taipalsaari on paras paikka elää, kasvaa ja kehittyä. Ja sen painopisteinä ovat elinvoima, hyvinvointi, osaaminen, osallistaminen ja ekologinen kestävyys.

Vuoden 2027 talousarviota ja vuosien 2028–2029 taloussuunnitelmaa on laadittu tilanteessa, jossa talouden matalasuhdanne näkyy kunnan verorahoituksessa. Verorahoituksen ennakoidaan laskevan vuoden 2026 tasosta 76 459 euroa ilman

veroprosentin nostoa. Taustalla on ennen kaikkea valtionosuuden lasku, jota verotulokertymännousu ei täysin kata. Valtionosuudet ovat laskeneet vuodesta 2025 n. miljoona euroa.

Kunnanhallitus on antanut talousarvion laadinnan ohjeet syyskuussa 2026 ja käsitellyt painelaskelmaa sekä talouden muita reunaehtoja iltakoulussaan. Tavoitteena on suunnittelukauden talouden tasapaino. Hallitus käsitteli verotuksen tasoa ja valtuusto päätti siitä marraskuussa 2026.

Talousarvion raamissa palkkojen nousun arvioitiin työehtosopimusten kustannusvaikutusten mukaisesti enintään 2,8 prosenttia. Muissa ei-kiinteiden sopimusten kustannuksissa kasvuraami arvioitiin enintään kahteen (2) prosenttiin. Lähtötasona käytettiin sekä kuluvan vuoden talousarviota, että toteumaa, että toteumaennustetta.

Käyttötalouden toimintatuotot ja -kulut on eritelty luvussa 3 Käyttötalousosa.

Verorahoituksen (verot ja valtionosuudet) määräksi on arvioitu yhteensä 14 876 829 euroa (Ta 2026: 14 863 076 euroa). Valtionosuuksia on arvioitu kertyvän 1 661 950 euroa (Ta 2026: 2 443 076 euroa).

1.2.3. Verotulot

Kunnan verotulot muodostuvat kunnan tuloverosta, osuudesta yhteisöveron tuottoon ja kiinteistöverosta. Talousarvio 2027 on laadittu käyttäen kunnanvaltuuston hyväksymiä tulovero- sekä kiinteistöveroprosentteja. Vuodelle 2027 säädetty tuloveroprosentti on 8,90.

Verohallinnon ja kuntaliiton verotulojen ennustekehikon mukaan efektiivinen kunnallisveroaste 2027 Taipalsaarella veroprosentin 8,90 prosentista laskien vähennysjärjestelmä huomioon ottaen on 7,25 prosenttia (Ta 2026: 6,81 %, veroprosentti 8,4 %).

Kiinteistöveroprosentit vuonna 2027 (suluissa vuoden 2026 prosentit) ovat Taipalsaaren kunnassa seuraavat:

- rakennusten yleinen kiinteistöveroprosentti 1,40 % (1,40 %)
- maapohjan yleinen kiinteistöveroprosentti 1,40 % (1,40 %)
- vakituinen asuinrakennus 0,50 % (0,50 %)
- muu kuin vakituinen asuinrakennus 1,50 % (1,50 %)
- rakentamaton rakennuspaikka, 3,50 % (3,50 %) ja
- yleishyödyllisen yhteisön kiinteistöveroprosentti 0,00 % (0,00 %).

TILIVUOSI	2024	2025	2026**	2027**	2028**	2029**
Kunnallisvero (1000 €)	9 174	8 881	9 512	9 714	10 017	10 278
Muutos %	*0,2*	*-3,2*	*7,1*	*2,1*	*3,1*	*2,6*
Yhteisövero (1000 €)	590	635	649	688	717	746
Muutos %	*5,8*	*7,6*	*2,1*	*6,1*	*4,2*	*4,1*
Kiinteistövero (1000 €)	2 171	2 199	2 197	2 258	2 258	2 258
Muutos %	*0,9*	*1,3*	*-0,1*	*2,8*	*0,0*	*0,0*
VEROTULOT (1000 €)	11 935	11 715	12 358	12 660	12 992	13 282
Muutos %	*0,6*	*-1,8*	*5,5*	*2,4*	*2,6*	*2,2*

Lähde: Kuntaliiton kuntakohtainen veroennustekehikko, syyskuu 2026

1.2.4. Valtionosuudet

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa kohtuullisella veroasteella. Tämä toteutetaan tasaamalla palvelujen järjestämisen kustannuseroja sekä kuntien välisiä tulopohjaeroja. Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (618/2021) ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Peruspalvelujen valtionosuus on laskennallinen, ja se perustuu kunnan asukkaidenpalvelutarpeeseen ja olosuhdetekijöihin. Kunnan peruspalvelujen valtionosuus myönnetään varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen, kirjastotoiminnan, yleisen kulttuuritoimen ja asukasperustaisesti rahoitettavan taiteen perusopetuksen järjestämiseen.

Myös esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvausjärjestelmä ja verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus ovat osa kunnan peruspalvelujen valtionosuutta. Lisäksi kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyvät yleinen osa, erityisen harvan asutuksen ym. lisäosat, järjestelmämuutoksen tasaus ja valtionosuudessa huomioon otettavat lisäykset ja vähennykset, mm. veromenetysten kompensaatio. Veromenetysten kompensaatio on valtionosuuslaskelmassa eriytetty omalle momentilleen peruspalvelujen valtionosuudesta.

Yksittäisen kunnan valtionosuus saadaan, kun kunnan laskennallisesta perusteesta/kustannuksesta vähennetään kunnan omarahoitusosuus, joka on yhtä suuri (€/asukas) kaikissa kunnissa. Peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyy erilaisia laskentaosia.

Valtionosuus on kunnalle yleiskatteellinen tuloerä, jota ei ole korvamerkitty tiettyjen palvelujen järjestämiseen, vaan kunta päättää itse valtionosuusrahoituksensa tarkoituksenmukaisesta käytöstä.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus vuonna 2027 on 2 174 175 euroa. Valtionosuudesta vähennetään opetus- ja kulttuuritoimen oppilas-, asukas- ja tuntiperusteiset valtionosuudet, koska kunnassa ei järjestetä toisen asteen opetusta. Talousarvioon sisältyy tätä opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuutta -1 556 115 euroa. Lisäystä valtionosuudessa ovat verotuloihin perustuva vos tasaus 600 312 euroa ja verokompensaatiot 443 578 euroa. Näiden mukaan maksettava ennakollinen valtionosuus vuoden 2027 talousarviossa on 1 661 950 euroa.

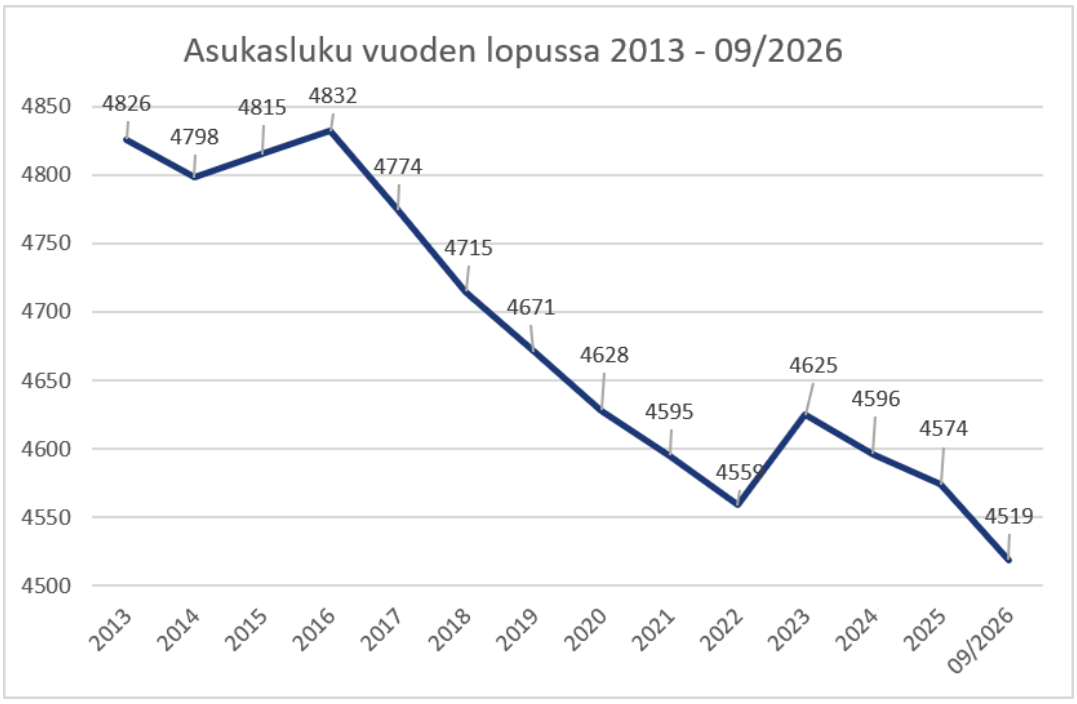
1.2.5. Kuntastrategia ja muut suunnitteluperusteet

Taipalsaaren kuntastrategian 2026–2029 visio on Parasta elämää- Taipalsaari on paras paikka elää, kasvaa ja kehittyä. Strategian painopisteinä ovat elinvoima, hyvinvointi, osaaminen, osallistaminen ja ekologinen kestävyys.

Strategian ohessa kunnanvaltuusto hyväksyi painopisteille tavoitteet ja näille mittarit.

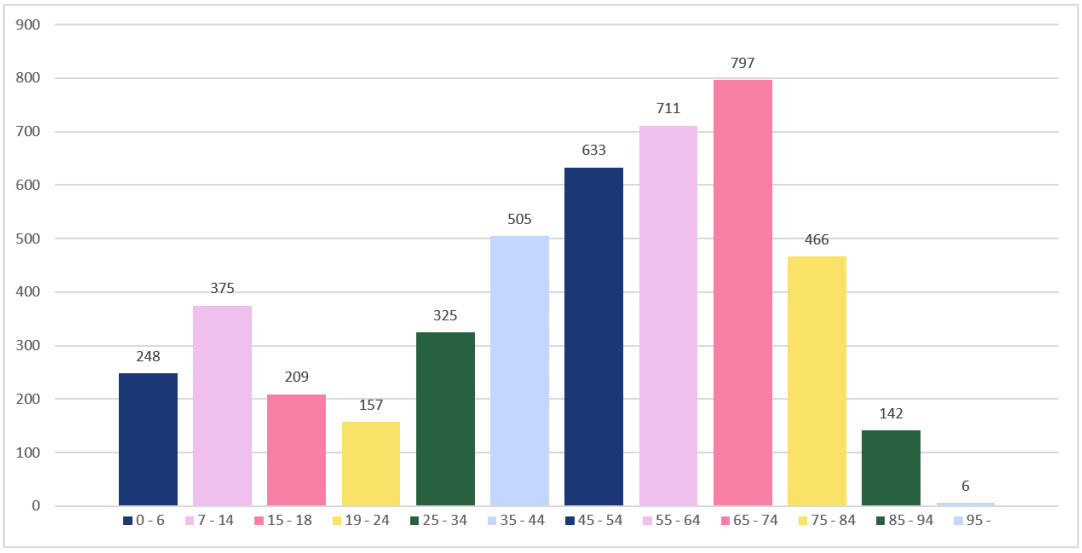
1.2.6. Väestön rakenne ja väestömäärän kehitys

Kunnan väkiluku on laskenut vuodenvaihteesta 2024–2025 vuoden loppuun 2025 mennessä 22 henkilöllä, mutta laskenut viimeisimmän ennakkotilaston mukaan 55 henkilöllä ollen 4 519 henkilöä syyskuun lopussa 2026.

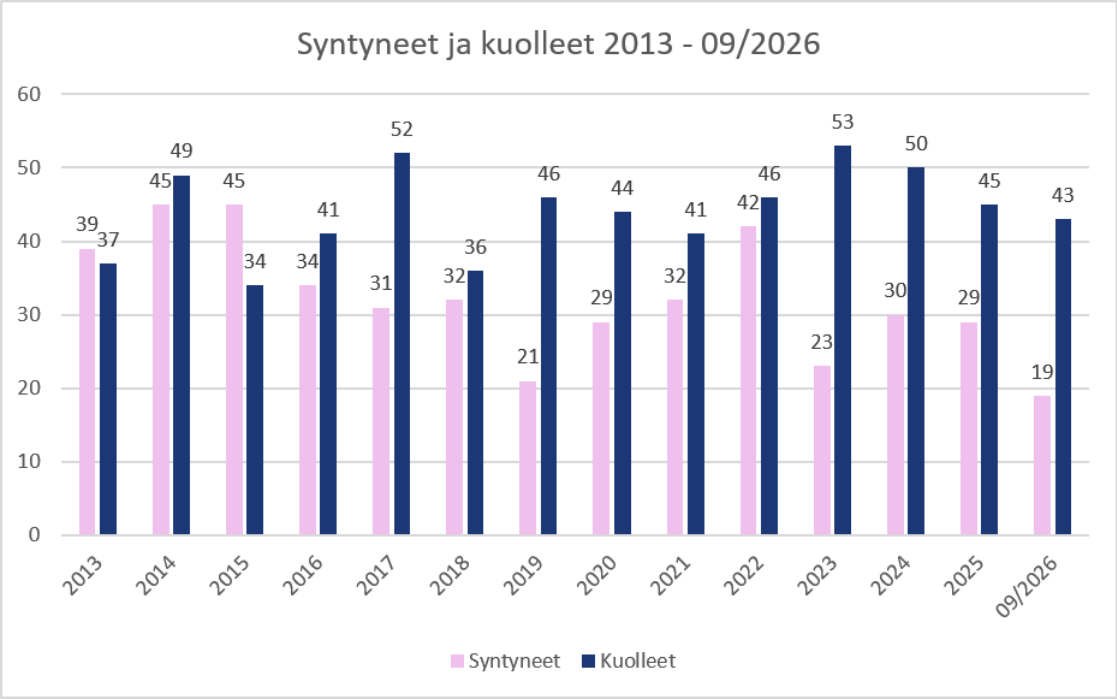
Kuva: Taipalsaaren asukasluvun kehitys vuosina 2013–09/2026 (ennakko)

Kunnan väestörakenne ikäluokittain 31.12.2025

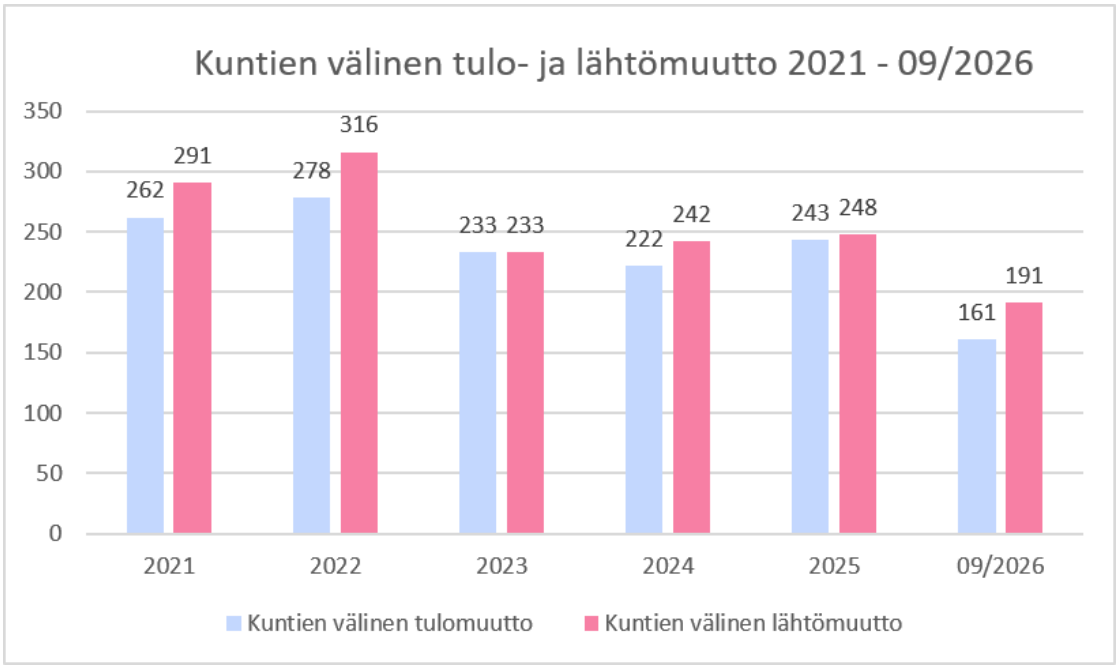

Muutos eri ikäryhmissä vuodesta 2022 → 2025

Ikä	Muutos
0–6	6
7–14	-37
15–18	-25
19–24	31
25–34	-47
35–44	3
45–54	33
55–64	-70
65–74	74
75–84	36
85–94	14
95–	-3

Kuva: Taipalsaaren kunnan syntyneiden ja kuolleiden määrän vaihtelu vuosina 2013–09/2026

Kuva: Taipalsaaren kunnan kuntien välinen tulo- ja lähtömuutto vuosina 2021–09/2026

1.3. Riskianalyysi

Taipalsaaren kunnan riskianalyysi

Taipalsaaren kunnan riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen ja talousarvion toteutuminen oikealla ennakoinnilla. Riskienhallinta pohjautuu kunnanvaltuuston 11.6.2014 § 20 päättämään Taipalsaaren kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteisiin sekä kunnanhallituksen 10.5.2016 § 101 päättämään sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan ohjeeseen.

Toimialat ovat tehneet riskianalyysien päivityksiä toimintavuoden aikana. Riskienhallintaryhmän muodostaa kunnan johtoryhmä, ja tietosuojavastaava toimii osana riskienhallintaryhmää tietosuojaan liittyvissä kokonaisuuksissa.

Riskianalyyseistä merkittävimmiksi riskeiksi nousseet riskit on jaoteltu neljään luokkaan seuraavasti:

Strategiset riskit

- Kuntastrategia on päivitetty vuosille 2026–2029. Strategian juurruttaminen toiminnassa on ensiarvoisen tärkeää. Taloustilanne tulee olemaan lähivuodet haastava, mutta tästä huolimatta strategian pitää ohjata toimintaa.

- Toimintaympäristön lisääntyvä taantuma ja vaikutukset elinkeinorakenteeseen. Tähän voidaan yrittää vaikuttaa toimimalla ennakoivasti yhteistyössä yritysten kanssa.

- Maakunnan väkimäärän aleneminen aiheuttaa lisää paineita kunnan vähenevään tulorahoitukseen ja lisääntyviin menoihin.

Taloudelliset riskit

- Valtionosuuksien leikkaukset ja ansiotulojen heikko kehitys. Uhkana tulorahoituksen riittämättömyys ja velkaantuminen.

- Hallitsematon kustannuskehitys sekä puutteellinen menojen hallinta

- Korkojen nousu tulevaisuudessa. Nykyinen korkotaso on noussut matalista nollakoroista tällä hetkellä lähemmäs kolmea prosenttiyksikköä. Kunnan talouden tasapainottamisen osana velkamäärää on pienentynyt koko ajan tähän saakka.

- Erilaiset sopimusriskit edellyttävät sopimushallintaa, sopimusehtojen tarkentamista ja vakuuttamista.

- Pitkäaikaisten investointien kohoava kustannustaso. Rakennuskustannusindeksin nousu ja markkinoiden kysyntä-tarjonta-tasapaino vaikuttanevat merkittävästi esimerkiksi Kutilan kanavan investointikustannuksiin.

- Valtion avustusrahoitukseen liittyvät arvonlisäverovelvollisuuteen liittyvät riskit erilaisissa investointien toteutusmalleissa.

Korkosuojausaste on 2027 noin 50 % nykylainakannalla. Korkojen nousu muodostaa riskin. Korkosuojaustoimenpiteistä päätetään kunnanhallituksessa.

Kunnan lainojen hoidon korkokulut vuonna 2027 ovat arviolta 220 249 euroa ilman lisälainan nostoja.

Toiminnalliset riskit

- Tulevaisuuden palvelumallit
- Konserniyhtiöt ja niiden toimintaedellytykset
- Kunnan sisäisiä toiminnallisia riskejä ovat mm. henkilöstöriskit (esim. toiminen yhden henkilön varassa), prosessien toimivuus, ICT-järjestelmien toimivuus
- Työhyvinvointi
- Resurssit
- Häiriötilanteiden (pandemia, kyberhyökkäykset, sähkökatkot ym.) aiheuttamat riskit kaikissa riskilajeissa

Vahinkoriskit

- Omaisuuden hoito ja ylläpito, korvausinvestoinnit
- Infran rakenteet, ympäristövahingot
- Luonnonilmiöt
- Vakuuttamisella pyritään poistamaan juuri omaisuuteen liittyviä riskejä. Kaikkien vahinkojen seurauksia ei kuitenkaan voi vakuuttamisella poistaa.

2. Talousarvion sitovuus, seuranta ja strategiset tavoitteet

2.1. Talousarvion sitovuus ja tilivelvolliset

Talousarvion sitovia eriä ovat kuntalain 110 §:n mukaisesti valtuuston hyväksymät tehtävien ja toiminnan tavoitteiden määrärahat ja tuloarviot.

Toiminnalliset tavoitteet ovat osa talousarviota, jota kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava. Toiminnan ja talouden yhteen kytkennän korostamisesta seuraa, että määrärahan tai tuloarvioiden muutosten vaikutukset toiminnallisiin tavoitteisiin selvitetään. Mikäli tavoitteet eivät ole saavutettavissa talouden perusteista tapahtuneista muutoksista johtuen, on valtuuston hyväksyttävä myös tavoitteita koskevat muutokset.

Kuntalain mukaan talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat. Määräraha on valtuuston toimielimelle antama euromäärältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuutus varojen käyttämiseen. Toimielin ei saa ylittää sille talousarviossa osoitettua määrärahaa. Jos määräraha osoittautuu riittämättömäksi, on talousarviota muutettava. Muutoksen yhteydessä on osoitettava, miten rahoitustarve katetaan. Toisaalta toimielin ei ole velvollinen käyttämään määrärahaa kokonaisuudessaan, jos toiminnalle asetetut tavoitteet muutoin saavutetaan tai määrärahan käyttötarkoitus muutoin toteutuu.

Käyttötalousosa

Valtuustoon nähden sitova erä on tehtäväaluekohtainen toimintakate (nettoperiaate). Valtuustoon nähden sitovia ovat käyttötalouden yhteydessä mainitut toiminnalliset tavoitteet.

Toimielimet hyväksyvät talousarvioon perustuvat käyttösuunnitelmat. Toimielimet voivat siirtää käyttösuunnitelman hyväksymiseen liittyvää toimivaltaa edelleen alaisilleen viranhaltijoille.

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosassa budjetoidaan valtuustoon nähden sitovat tulosvaikutteiset tuloarviot ja määrärahat, joita ei ole budjetoitu tehtäväkohtaisissa käyttötalousosissa ja tulosbudjeteissa.

Tuloslaskelmaosan sitovia eriä ovat:

- rahoitustulot ja -menot

Investointiosa

Investointiosassa esitetään investointeja koskevat tavoitteet, hankkeiden kustannusarviot, hankkeisiin saatavat rahoitusosuudet ja muut tulot, sekä niiden jaksottuminen tulevalle talousarviovuodelle 2027 sekä suunnitteluvuosille 2028–2029. Investointien aktivointiraja on 10.000 euroa.

Investointiosan sitovuustaso (nettoperiaate) määräytyy toimialakohtaisesti hankkeittain. Valtuustoon nähden sitovana eränä huomioidaan yksittäisen hankkeen tulo- ja menoarviot nettoperiaatteen mukaisesti.

Rahoitusosa

Talousarvion rahoitusosassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat.

Rahoitusosan sitovia eriä ovat:

- antolainauksen muutokset
- lainakannan muutokset
- oman pääoman muutokset

Henkilöstöosa

Henkilöstöosassa esitetään kunnan ennakoitu henkilöstömäärän kehitys ja henkilöstökulujen kehitys. Esitetty tieto ei ole sitova, vaan se on esitetty perustelutietona. Tiedossa olevien hankkeiden henkilöstö on budjetoitu. Hankkeiden, joista ei ole valmistelutilanteessa ollut ulkoisen rahoittajan päätöstä, ei ole budjetoitu.

Konserniosa

Konserniosassa asetetut tavoitteet sitovat kunnan konsernijohtoa ja kunnan edustajia eri yhteisöissä.

Tilivelvolliset

Tilivelvollisia ovat seuraavat tehtäväalueiden toiminnasta ja taloudesta vastaavat toimielimet ja viranhaltijat:

Toimielin	Tehtäväalue	Toiminnasta ja taloudesta vastaava viranhaltija
Keskusvaalilautakunta	Vaalit	ei nimetty, toimielin vastaa
Tarkastuslautakunta	Tarkastus ja arviointi	ei nimetty, toimielin vastaa
Kunnanhallitus	Hallintopalvelut	hallintojohtaja
	Elinvoimapalvelut	kunnanjohtaja
	Työllistämispalvelut	kunnanjohtaja
Sivistyslautakunta	Sivistyspalveluiden hallinto	sivistysjohtaja
	Ruokapalvelut	sivistysjohtaja
	Perusopetus	sivistysjohtaja
	Varhaiskasvatus	sivistysjohtaja
	Kulttuuri ja vapaa-aika	sivistysjohtaja
Tekninen lautakunta	Teknisten palveluiden hallinto	tekninen johtaja
	Kaavoitus	tekninen johtaja
	Rakennusvalvonta- ja lupapalvelut	tekninen johtaja
	Liikenneväylät	tekninen johtaja
	Kiinteistöhuolto ja yleiset alueet	tekninen johtaja
	Kunnallistekniikka / vesihuolto-	tekninen johtaja

2.2. Talousarvion seuranta

Talousarvion toiminnallisten tavoitteiden, määrärahojen (toimintakate) seuranta suoritetaan seuraavasti:

Arvio taloudellisten tavoitteiden toteutumasta tehtäväaluetasolla ja olennaisista toiminnan ja talouden poikkeamista talousarvioon verrattuna raportoidaan valtuustolle kuukausilta 1–6 puolivuotisraportin muodossa.

Kunnanhallitukselle raportoidaan säännöllisesti:

Käyttötalousosan tehtäväaluekohtainen talouden toteutuminen, tuloslaskelman talouden toteutuminen raportoidaan hallitukselle vähintään joka kolmas kuukausi. Investointiosa raportoidaan kolmen kuukauden välein.

Konsernin tytäryhtiöiden talouden seuranta järjestetään samojen periaatteiden mukaan kuin kunnan talousarvion seuranta, ellei konserniohjeessa ole muuta määrätty. Raportointi hallitukselle ja valtuustolle suoritetaan puolivuosiraportin muodossa tilinpäätöksen lisäksi.

2.3. Strategiset tavoitteet

Toiminnan painopistealueet, tavoitteet ja mittarit vuosille 2027–2030

Painopiste	Tavoitteet	Mittarit
Elinvoima	• Väestökehitys kääntyy kasvuun • Kunta houkuttelee uusia yrityksiä ja investointeja • Asema asuinkuntana vahvistuu	• Asukasluvun kehitys • Aloittaneiden yritysten määrä • Työllisyysaste (%) • Asuinrakentamisen kehitys
Hyvinvointi	• Kaikenikäisten asukkaiden hyvinvointi vahvistuu • Yhteisöllisyys tukee hyvinvointia • Laadukas perusopetus ja varhaiskasvatus • Helposti saavutettavat palvelut	• HYTE-kerroin • Hyvinvointikertomus valtuustokausittain • Asiakastyytyväisyyskyselyt / saadut palautteet • Lasten ja nuorten mielenterveyden ja päihdepalvelujen asiakkaiden määrä ja osuus ikäluokasta

Painopiste	Tavoitteet	Mittarit
Osaaminen	• Ammattitaitoinen, osaamistaan kehittävä ja hyvinvoiva henkilöstö • Kunta on houkutteleva työnantaja • Vahvistetaan hyvää hallintoa, avoimuutta ja eettisesti kestävää toimintakulttuuria	• Henkilöstön työtyytyväisyys (työhyvinvointikyselyt) • Koulutuspäivien määrä/henkilö/vuosi • Osallistumisaktiivisuus tarjottuihin koulutuksiin • Henkilöstön vaihtuvuus % • Kelpoisuusvaatimukset täyttävä henkilöstö %
Osallistaminen	• Osallistuminen ja vaikuttamismahdollisuudet lisääntyvät • Kunta tukee aktiivista kylä-, yhdistys- ja järjestötoimintaa • Kunta mahdollistaa erilaisia harrastuksia yhdessä kumppaneiden kanssa	• Kuntalaisaloitteiden ja -palautteiden määrä • Osallistujamäärät kunnan järjestämissä tilaisuuksissa ja tapahtumissa • Aktiivisten yhdistysten määrä ja yhteistyöhankkeet (tapahtumat ym.) /vuosi • Harrastusmahdollisuuksien tarjonnan määrä
Ekologinen kestävyys	• Kunta vähentää ilmastopäästöjä ja parantaa energiatehokkuutta • Luonnon monimuotoisuus ja lähiluonnon turvaaminen • Parannetaan ja suojellaan Pien-Saimaan veden tilaa • Parannetaan ja suojellaan pohjaveden tilaa	• CO_2-päästöt/asukas • Uusiutuvan energian osuus kunnan ja kuntakonsernin kiinteistöissä (%) • Luonnon monimuotoisuutta edistävät hankkeet/selvitykset kpl • Vesistön tilan kohentamishankkeiden määrä/laajuus • Maaveden vedenlaatu • Pohjavesimittaukset

Strategiset kärkihankkeet ovat:

Peruspalveluhankkeet

-ikäihmisten asumisratkaisut

-Etelä-Karjalan malli lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistämiseksi

Investointihankkeet

-Kutilan kanava

-Pappilanniemi-Kirkonkylä

-kaavoitus ja alueiden kehittäminen

Hyvinvoinnin edistäminen

Hyvinvointialueet vastaavat sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä pelastuspalveluiden tuottamisesta hyvinvointialueella, sekä koordinoivat maakunnallista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä. Kuntien velvoite ja tarve kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen tehtävistä ei ole poistunut. (Kuntaliitto 2023.) Asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan tärkeimpiä tehtäviä (kuntalain 1 §). Kunnan eri toimialat sekä toimijat mahdollistavat yhteistyössä erilaisista lähtökohdista tuleville asukkaille mahdollisuudet hyvään elämään. (Kuntalaki 10.4.2015/410.)

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteena on kansansairauksien ennaltaehkäisy, toimintakyvyn edistäminen ja tapaturmien vähentäminen, hyvinvoinnin ja terveyden ylläpito, eriarvoisuuden vähentäminen ja syrjäytymisen ehkäisy sekä osallisuuden lisääminen. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä toteutetaan kaikilla kunnan toimialoilla. Lisäksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä tehdään yhteistyössä paikallisten ja alueellisten toimijoiden, kuten järjestöjen, seurakunnan ja yritysten kanssa. Keskeisenä yhteistyökumppanina hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä on hyvinvointialue. (Kuntaliitto 2023.)

Hyvinvoinnin edistämisen työtä johdetaan kunnanvaltuuston hyväksymän laajan hyvinvointisuunnitelman avulla. Suunnitelma sisältää poikkihallinnolliset terveyden- ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet, jonka painopistealueet vuosille 2027–2030 ovat maakunnassamme kaikille kunnille yhteiset:

Sutjakka
- ylipainon vähentäminen ja ennaltaehkäisy
- ylipainosta johtuvien kansansairauksien ehkäisy

Sopuisa
- päihteiden käytön vähentäminen
- mielen hyvinvoinnin lisääminen

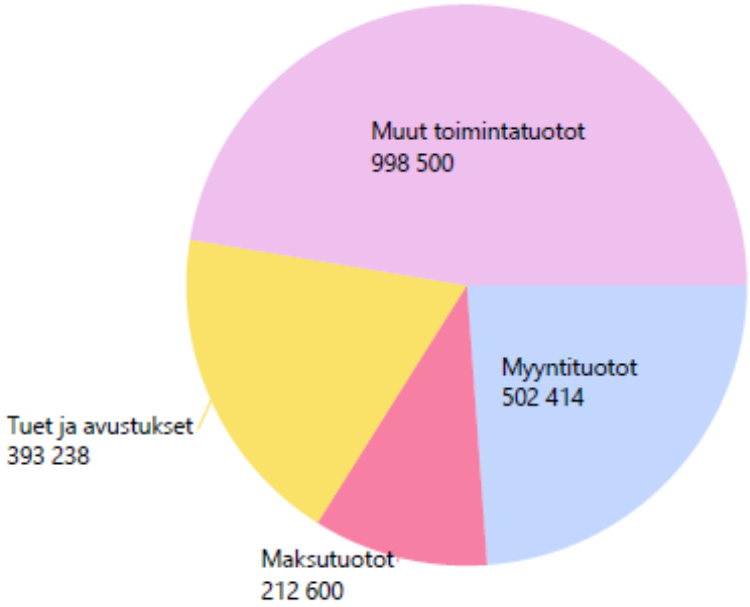
Ikäystävällinen
- pystyssä pysyminen
- elämänlaadun ja osallisuuden parantaminen
- vajaaravitsemuksen ja yksinäisyyden väheneminen.

Valtuustolle raportoidaan vuosittain kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kehityksestä.

3. Käyttötalousosa

3.1. Ulkoisten toimintatuottojen ja -kulujen jakautuminen meno- ja tulolajeittain

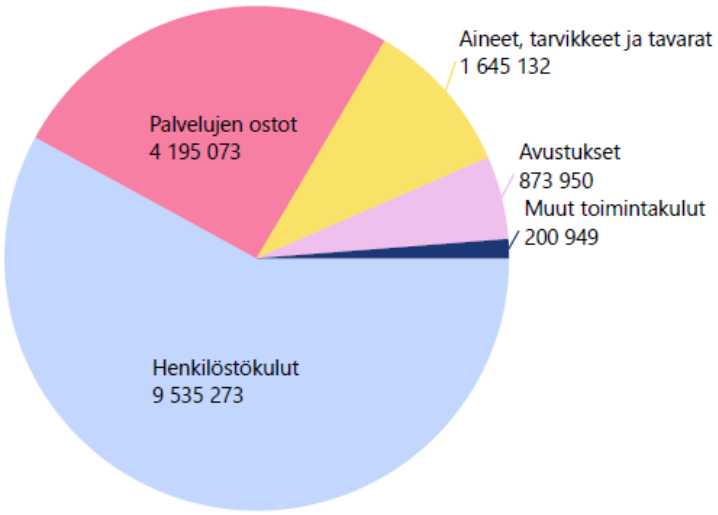
Ulkoisten toimintatuottojen 2027 jakautuminen

Kuvio: Ulkoiset toimintatuotot, TA2027, 2 106 752 €

Toimintatuottoja (ulkoiset) on yhteensä 2 106 752 euroa. Edellisen vuoden arvio oli 2 800 822 euroa.

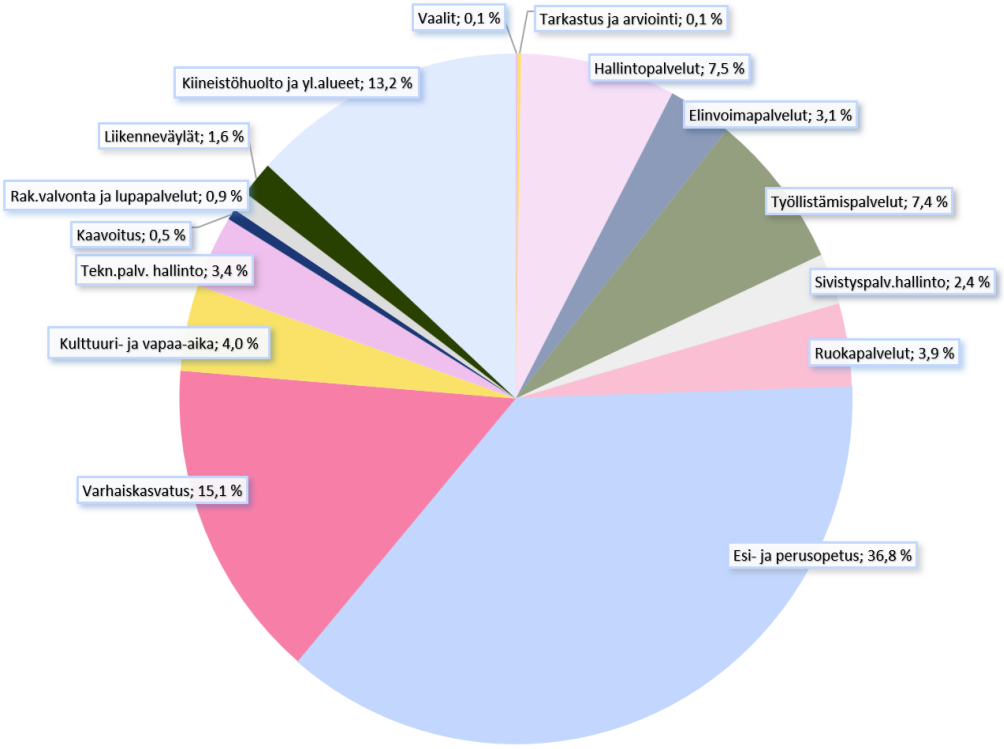
Ulkoisten toimintakulujen 2027 jakautuminen

Kuvio: Ulkoiset toimintakulut 16 450 377 €

Vuoden 2027 käyttötalousmenojen (ulkoiset toimintakulut) loppusumma on 16 450°377 euroa (TA2026 alkuperäinen 16 594 789 euroa).

Ulkoiset ja sisäiset toimintakulut tehtäväalueittain

Kuvio: Ulkoiset ja sisäiset toimintakulut tehtäväalueittain, TA2027

Toimintakate on -14 343 625 euroa (TA2026 alkuperäinen -13 793 967 euroa).

3.2. Talousarvion sisäiset erät

Talousarvioon sisältyvät sisäisinä tuloina ja menoina seuraavien toimintojen kustannusten jaot:

- hallintopalvelut
- työllisyyspalvelut (kuntaorganisaation sisäiset palvelut)
- ruokapalvelut
- siivouspalvelut
- teknisten palveluiden tuottamat kiinteistöpalvelut (ei sisällä pääomavastikkeita)

3.3. Talousarvio ja -suunnitelma / Tuloslaskelmat 2025–2029

Ulkoiset -tuloslaskelma

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Myyntituotot	1 244 518	1 011 713	502 414	493 414	510 754
Maksutuotot	234 967	211 500	212 600	213 550	214 500
Tuet ja avustukset	571 551	573 549	393 238	287 504	182 504
Muut toimintatuotot	786 764	1 004 060	998 500	1 011 794	1 021 664
TOIMINTATUOTOT	**2 837 800**	**2 800 822**	**2 106 752**	**2 006 262**	**1 929 422**
Henkilöstökulut	-8 911 913	-9 509 940	-9 535 273	-9 576 847	-9 693 271
Palvelujen ostot	-4 066 273	-4 533 665	-4 195 073	-4 191 527	-4 216 202
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 486 620	-1 609 748	-1 645 132	-1 660 456	-1 677 681
Avustukset	-789 001	-771 812	-873 950	-875 694	-877 938
Muut toimintakulut	-180 711	-169 624	-200 949	-202 086	-190 449
TOIMINTAKULUT	**-15 434 518**	**-16 594 789**	**-16 450 377**	**-16 506 610**	**-16 655 542**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**-12 596 718**	**-13 793 967**	**-14 343 625**	**-14 500 348**	**-14 726 120**
Verotulot	11 715 238	12 420 000	13 214 870	13 547 473	13 836 776
Valtionosuudet	2 677 969	2 443 076	1 661 950	1 661 950	1 661 950
Korkotuotot	17 837	5 000	11 556	11 556	11 556
Muut rahoitustuotot	6 567	11 000	3 998	3 998	3 998
Korkokulut	-222 283	-180 000	-235 532	-182 227	-160 872
Muut rahoituskulut	-42	0	-271	-271	-271
Rahoitustuotot ja -kulut	-197 922	-164 000	-220 249	-166 944	-145 589
VUOSIKATE	**1 598 568**	**905 109**	**312 947**	**542 131**	**627 017**
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 447 201	-1 407 099	-1 392 872	-1 252 827	-1 101 686
Poistot ja arvonalentumiset	-1 447 201	-1 407 099	-1 392 872	-1 252 827	-1 101 686
TILIKAUDEN TULOS	**151 367**	**-501 990**	**-1 079 925**	**-710 696**	**-474 669**
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+)	92 734	13 038	24 411	24 411	4 067
Tilinpäätössiirrot	92 734	13 038	24 411	24 411	4 067
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	**244 101**	**-488 952**	**-1 055 514**	**-686 284**	**-470 602**

Poistamaton poistoeron lisäys 1.1.2026 on 105 770,47 euroa.

Sisäiset ja ulkoiset -tuloslaskelma

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Myyntituotot	4 041 929	3 871 107	3 682 414	3 702 832	3 766 802
Maksutuotot	234 967	211 500	212 600	213 550	214 500
Tuet ja avustukset	571 551	573 549	393 238	287 504	182 504
Muut toimintatuotot	786 764	1 004 060	998 500	1 011 794	1 021 664
TOIMINTATUOTOT	**5 635 211**	**5 660 216**	**5 286 752**	**5 215 680**	**5 185 470**
Henkilöstökulut	-8 911 913	-9 509 940	-9 535 273	-9 576 847	-9 693 271
Palvelujen ostot	-6 838 122	-7 360 409	-7 375 073	-7 400 944	-7 468 075
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 512 183	-1 642 398	-1 645 132	-1 660 456	-1 677 681
Avustukset	-789 001	-771 812	-873 950	-875 694	-877 938
Muut toimintakulut	-180 711	-169 624	-200 949	-202 086	-190 449
TOIMINTAKULUT	**-18 231 930**	**-19 454 183**	**-19 630 377**	**-19 716 027**	**-19 907 415**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**-12 596 718**	**-13 793 967**	**-14 343 625**	**-14 500 347**	**-14 721 945**
Verotulot	11 715 238	12 420 000	13 214 870	13 547 473	13 836 776
Valtionosuudet	2 677 969	2 443 076	1 661 950	1 661 950	1 661 950
Korkotuotot	17 837	5 000	11 556	11 556	11 556
Muut rahoitustuotot	6 567	11 000	3 998	3 998	3 998
Korkokulut	-222 283	-180 000	-235 532	-182 227	-160 872
Muut rahoituskulut	-42	0	-271	-271	-271
Rahoitustuotot ja -kulut	-197 922	-164 000	-220 249	-166 944	-145 589
VUOSIKATE	**1 598 568**	**905 109**	**312 947**	**542 132**	**631 192**
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 447 201	-1 407 099	-1 392 872	-1 252 827	-1 101 686
Poistot ja arvonalentumiset	-1 447 201	-1 407 099	-1 392 872	-1 252 827	-1 101 686
TILIKAUDEN TULOS	**151 367**	**-501 990**	**-1 079 925**	**-710 695**	**-470 494**
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+)	92 734	13 038	24 411	24 411	4 067
Tilinpäätössiirrot	92 734	13 038	24 411	24 411	4 067
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	**244 101**	**-488 952**	**-1 055 514**	**-686 284**	**-466 427**

3.4. Tehtäväalueiden tuloarviot, määrärahat ja tavoitteet

3.4.1. Koko kunta käyttötalous yhteensä

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
A01 Kunta yhteensä					
TOIMINTATUOTOT	**5 635 211**	**5 660 216**	**5 286 752**	**5 215 680**	**5 185 470**
TOIMINTAKULUT	**-18 231 930**	**-19 454 183**	**-19 630 377**	**-19 716 027**	**-19 907 415**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**-12 596 718**	**-13 793 967**	**-14 343 625**	**-14 500 347**	**-14 721 945**

3.5. Vaalit

Keskusvaalilautakunnan toiminnan keskeiset tavoitteet on määritelty vaalilaissa.

Tehtäväalueen talous

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
C100 Vaalit					
TOIMINTATUOTOT	**5 215**	**0**	**9 000**	**0**	**14 500**
TOIMINTAKULUT	**-27 094**	**0**	**-21 433**	**0**	**-47 068**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**-21 879**	**0**	**-12 433**	**0**	**-32 568**

Tehtäväalueen tavoitteet

Vaalilain määräysten toteutuminen.

3.6. Tarkastus ja arviointi

Tarkastuslautakunnan toiminnan keskeiset tavoitteet on määritetty kuntalaissa. Tarkastuslautakunnan arviointityö tapahtuu arviointisuunnitelman mukaisesti. Tarkastuslautakunta seuraa tilintarkastajan työohjelman toteutumista.

Tehtäväalueen talous

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
C200 Tarkastus ja arviointi					
TOIMINTATUOTOT	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
TOIMINTAKULUT	**-22 303**	**-25 954**	**-28 273**	**-28 621**	**-28 968**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**-22 303**	**-25 954**	**-28 273**	**-28 621**	**-28 968**

Tehtäväalueen tavoitteet

Kuntalain 121 §:n mukaan

3.7. Konsernihallinto

Konsernihallinto muodostuu hallintopalvelut, elinvoimapalvelut, työllistämispalvelut -tehtäväalueista. Kunnanjohtaja johtaa kuntakonsernin toimialaa (Hallintosääntö 19 §).

Useilla hallintopalveluiden alueilla ydinosaaminen on osin yhden henkilön varassa. Osaamisen jakaminen, yhteistyön tekeminen muiden toimijoiden kanssa sekä kriittisten toimintojen ulkoistusmahdollisuuden selvittäminen tarvittaessa ovat keinoja hallita em. riskiä.

Riskianalyysi

Konserniohjauksen osalta riskianalyysissa riskinä on tunnistettu yhtiöiden rahoituksellisen aseman heikkeneminen tai oleellinen muuttuminen. Tähän varaudutaan jatkuvalla toiminnan seurannalla ja säännöllisellä raportoinnilla. Omistajaohjauksella edellytetään yhtiöiltä toimia talouden kunnossapitämiseksi. Kunnan elinvoimaisuuden kehittämiseen tulee olla riittävät resurssit.

3.7.1. Hallintopalvelut

Toiminnan tarkoitus

Hallintopalvelujen tehtävänä on avustaa valtuustoa, kunnanhallitusta ja kunnanjohtajaa kunnan toimialojen ja konserniin kuuluvien yhteisöjen johtamisessa ja toimintojen linjauksia koskevien kunnanhallituksen ja valtuuston päätösten valmistelussa ja täytäntöönpanossa. Hallintopalvelujen tehtävänä on avustaa mm. kuntakonsernin yleishallintoon, taloushallintoon, henkilöstöhallintoon, tietohallintoon ja vakuuttamiseen liittyvissä tehtävissä sekä koordinoida näitä toimintoja kunnan eri toimialojen välillä.

Toiminnan painopistealueet 2027–2029

Varmistetaan laadukkaat hallintopalvelut ja hallinnon tuki kaikille toimielimille ja toimialoille. Varmistetaan uusien järjestelmien hallittu käyttöönotto. Tuotetaan riittävästi tietoa kaikille toimialoille.

Kustannuspaikat

3000	Yleishallinto
3005	Henkilöstöhallinto
3006	Työsuojelu
3010	Taloushallinto
3011	Valtuusto ja hallitus
3012	Ostetut taloushallintopalvelut
3015	Tietohallinto
3020	Maa- ja metsätilat
3025	Omaisuuden hallinta
3030	Yhteistoiminta
3035	Riskien hallinta/vakuuttaminen

Kustannuspaikoista 3000, 3005, 3010, 3011, 3012, 3015 ja 3035 vastaa hallintojohtaja ja kustannuspaikoista 3006, 3020, 3025, 3030 kunnanjohtaja.

Tehtäväalueen talous

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
C300 Hallintopalvelut					
TOIMINTATUOTOT	**912 309**	**1 051 187**	**1 295 766**	**1 304 188**	**1 316 465**
TOIMINTAKULUT	**-1 349 219**	**-1 487 737**	**-1 463 453**	**-1 487 706**	**-1 510 769**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**-436 910**	**-436 550**	**-167 687**	**-183 518**	**-194 304**

Ei merkittäviä muutoksia ulkoisissa erissä. Toimintatuottojen nousu johtuu sisäisten erien laskentaperusteiden tarkentamisesta.

Toiminnalliset ja taloudelliset muutokset

Ei merkittäviä muutoksia.

Tehtäväalueen tavoitteet

	Tavoite	Mittari	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
	Hallintopalvelut						
1.	Tunnettu	Vierailut			100 %		
2.	Laadukas	Kokemus			Hyvä	Hyvä	Hyvä
3.	Ajantasainen	Päivityksiä		5 kpl	4 kpl	4 kpl	4 kpl
4.	Tiimin hyvinvointi	A: Keskustelut			8 kpl	8 kpl	8 kpl
		B: Koulutus			3 kpl	3 kpl	3 kpl

Tavoite 1: Tunnettu

Kuvaus: Hallintopalveluiden tunnettuus ja saavutettavuus: Lisäämme palveluidemme tunnettuutta vierailemalla yksiköissä ja kannustamalla henkilöstöä olemaan matalalla kynnyksellä meihin yhteydessä.

Mittari: Vierailut: 100 %. Vierailemme vuoden 2027 aikana jokaisessa yksikössä.

Tavoite 2: Laadukas

Kuvaus: Laadukkaat hallintopalvelut: Varmistamme osaltamme sujuvan palvelutuotannon tarjoamalla toimintavarmat, tietoturvalliset ja käyttäjälähtöiset hallintopalvelut.

Mittari: Kokemus: hyvä. Keräämme vuoden 2027 lopussa henkilöstöltä palautetta toiminnastamme ja hyödynnämme tuloksia toimintamme kehittämisessä. Kyselyn tuloksena tiimin tarjoamien tukipalveluiden keskimääräinen kokemus on *hyvä*.

Tavoite 3: Ajantasainen

Kuvaus: Ajantasaiset prosessit ja ohjeistukset: Autamme huolehtimaan prosessien ja ohjeistusten ajantasaisuudesta ja tuemme näin muiden onnistumista omassa työssään.

Mittari: Päivityksiä 4 kpl. Koordinoimme prosessien ja ohjeistusten päivittämistä ja tarvittaessa uusien prosessien ja ohjeistusten tuottamista.

Tavoite 4: Tiimin hyvinvointi

Kuvaus: Työhyvinvoinnin ja osaamisen kehittäminen: Kehitämme suunnitelmallisesti osaamistamme ja työhyvinvointiamme, jolla vahvistamme työssä onnistumisen edellytyksiämme.

Mittari A: Keskustelut: 8 kpl. Esihenkilö ottaa työhyvinvoinnin ja työssä jaksamisen puheeksi kahdenkeskisissä säännöllisissä keskusteluissa ja kehityskeskusteluissa.

Mittari B: Koulutus: 3 pv. Osallistumme vähintään kolmeen koulutuspäivään per työntekijä vuoden aikana.

3.7.2. Elinvoimapalvelut

Toiminnan tarkoitus

Elinvoimapalvelut tehtäväalue vastaa elinkeinoelämän edistämisestä, konserniohjauksesta, kuntatason elinvoimahankkeista, joukkoliikenteestä, sekä kuntamarkkinoinnista. Saaristoasiaintoimikunta käsittelee vapaa-ajan asumisen ja saaristoasioiden hoitoon liittyviä kysymyksiä.

Toiminnan painopistealueet 2027–2029

ovat kuntastrategian mukaisesti:

1. Elinvoima
2. Hyvinvointi
3. Osaaminen
4. Osallistaminen
5. Ekologinen kestävyys

Näistä johdettuja tavoitteita ovat mm:

- väestökehitys kääntyy kasvuun
- kunta houkuttelee uusia yrityksiä ja investointeja
- asema asuinkuntana vahvistuu.

Kustannuspaikat

3200	Kehittämispalveluiden hallinto
3205	Viestintä ja markkinointi
3210	Kehittämishankkeet
3215	Kuntamarkkinointi
3260	Asiointi- ja joukkoliikenne

Tehtäväalueen talous

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
C320 Elinvoimapalvelut					
TOIMINTATUOTOT	**121 853**	**235 263**	**201 193**	**205 193**	**118 193**
TOIMINTAKULUT	**-459 218**	**-647 517**	**-605 518**	**-611 061**	**-524 601**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**-337 365**	**-412 254**	**-404 325**	**-405 868**	**-406 408**

Toiminnalliset ja taloudelliset muutokset

Talousarvon valmisteluvaiheessa on haettu kahta kehittämishanketta. Toinen hanke on jatkoa Kylien asuttavuushankkeelle (hanke: Meijän kylät – meijän tapa tehä). Hanke on Leader-hanke, jossa aiemman hankkeen konseptia laajennetaan koko kuntaan tavoitteena löytää toimintatapoja kylien elinvoiman kehittämiseen. Hanke on kunnan talousarviossa kustannusneutraali. Hankkeen kesto on 1,5 vuotta

Toinen hanke on Kutilan kanavan matkailun edistämisen hanke, johon rahoitusta haetaan EU:n maaseuturahastosta. Hakuaika päättyi 30.9., eikä päätöstä rahoituksesta ole tätä kirjoitettaessa. Rahoitusta haetaan 100 %:n avustuksella.

Tehtäväalueen toimintakate pienenee 2 prosenttia (-7 929 euroa).

Tehtäväalueen tavoitteet

	Tavoite	Mittari	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
	Elinvoimapalvelut						
1.	Väestökehitys kääntyy kasvuun	asukasluvun kehitys	4 596	4570	>4570	>4570	>4570
2.	Kunta houkuttelee uusia yrityksiä ja investointeja	Aloittaneiden yritysten määrä	26	27	30	33	35
3.	Asema asuinkuntana vahvistuu	NPS			>10	>15	>20
4.	Kunta tukee aktiivista kylätoimintaa	Aktiivisten yhdistysten määrä			>8	>9	>10

Tavoite 1: Väestökehitys kääntyy kasvuun

Kuvaus: Asukasluvun kasvu on valtuuston asettama strateginen tavoite.

Tavoite 2: Kunta houkuttelee uusia yrityksiä ja investointeja

Kuvaus: Kuvaa mm. maakunnallisten yrityspalveluiden vaikuttavuutta.

Tavoite 3: Asema asuinkuntana vahvistuu

Kuvaus: Vuonna 2027 aloitetaan asukastyytyväisyyden mittaaminen NPS:n avulla. Net Promoter Score on yleisesti käytetty mittari, jolla mitataan suositteluhalukkuutta ja seurataan sen kehitystä. Asukastyytyväisyyskyselyssä NPS selvitetään kysymällä asukkailta asteikolla 0–10, kuinka todennäköisesti he suosittelisivat Taipalsaarta asuinkuntana muille. Mittari antaa yhden helposti seurattavan tunnusluvun asukkaiden kokemuksista, ja täydentää muita mittareita.

Tavoite 4: Kunta tukee aktiivista kylätoimintaa

Kuvaus: Kylien asuttavuushanke jatkuu vuosina 2027–2028 uudella hankkeella, jonka yhtenä tavoitteena on aktivoida kylien yhdistyksiä tai vastaavia toimijoita.

3.7.3. Työllistämispalvelut (sis. Kotouttaminen)

Toiminnan tarkoitus

Kunnan tarjoamien täydentävien työllisyyspalvelujen avulla tuetaan erityisesti heikommassa työmarkkina-asemassa olevia henkilöitä löytämään polku kohti työelämää. Palvelun avulla etsitään jokaiselle asiakkaalle tilanteeseen sopiva etenemistapa. Toiminnalla vahvistetaan asiakkaiden osaamista, työ- ja toimintakykyä sekä työllistymisvalmiuksia. Toiminta tukee yrityksiä rekrytoinneissa ja auttaa työnantajia löytämään sopivia työntekijöitä. Käytännön apupalvelujen avulla edistetään kuntalaisten arkea ja työnhakijoiden työelämävalmiuksien kehittymistä. Toimintaan kuuluu palvelujen alueellinen edistäminen yhdessä työllisyysalueen, hyvinvointialueen ja alueella toimivien hankkeiden kanssa. Maahanmuuttajataustaisten henkilöiden kotouttamisen edistämisen toimenpiteet ovat osa ydintoimintaa.

Toiminnan painopistealueet 2027–2029

Toiminnan painopisteenä on kehittää jatkuvasti vaikuttavia toimintamalleja työnhakijoiden osaamisen ja työelämävalmiuksien kehittämiseksi, näiden valmistelu ja täytäntöönpano, sekä yhteistyöverkoston kehittäminen ja ylläpitäminen osana kunnan työllisyyspalvelua.

Kustannuspaikat

3241	Työllistämispalvelut
3242	Työll.tukevat ja koul.palvelut
3243	Työnant-asiakk palvelut
3244	Lakisäät. hlö-asikk palvelut
3245	Kunnan muut työllisyyspalvelut
3246	Kunnan kotoutumisohjelma
3247	Kotoutt.ed. palvelut
3248	Kotoutumiskoulutus

Tehtäväalueen talous

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
C325 Työllistämispalvelut					
TOIMINTATUOTOT	**354 391**	**162 537**	**126 915**	**126 633**	**128 353**
TOIMINTAKULUT	**-1 372 544**	**-1 279 396**	**-1 445 678**	**-1 446 296**	**-1 447 425**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**-1 018 153**	**-1 116 859**	**-1 318 763**	**-1 319 663**	**-1 319 072**

Toiminnalliset ja taloudelliset muutokset

Vuoden 2025 alusta alkaen kunnille tuli uutena valtionosuustehtävänä vastuu työllistämis- ja yrityspalveluiden lakisääteisitä tehtävistä. Etelä-Karjalassa nämä lakisääteiset palvelut järjestetään isäntäkuntamallilla Lappeenrannan toimesta. Kunnat tuottavat edelleen täydentäviä, ns. ei-lakisääteisiä palveluja mm. työkokeilun, valmennuksen, työllistämisen ja palkkatukityön muodossa. Tavoitteena on tarjota pitkäaikaistyöttömille ja heikossa työmarkkina-asemassa oleville vaikuttavia palveluja, jotka edistävät työllistymistä tai varmistavat siirtymisen tarvittavien palveluiden piiriin.

Te-uudistuksen myötä myös kuntien vastuu työttömyysturvan rahoituksesta laajeni vuonna 2025, ja toimeentulotuen kokonaisuudistus 2026 lisäsi tätä vastuuta edelleen. Tämä rahoitus oli tarkoitus korvata kunnille pysyvällä valtionosuuden lisäyksellä, mutta vuodet 2025–2026 osoittivat sen olevan budjetoitu alimitoitetusti valtionosuuksiin.

Te-uudistuksen vaikutukset näkyvät käyttötaloudessa menojen lisäyksenä, koska tulopuoli kirjataan tuloslaskelmaosan valtionosuuteen. Menopuolen suurin kasvu syntyy sakkomaksuista. Sakkomaksut ovat kirjattu talousarvioon keskiarvon ja työllisyyden kehittymistä osoittavien ennusteiden mukaan 490 000 euroa. Syksyn 2025 YT-aallon vaikutukset sakkomaksuihin eivät realisoituneet odotetun suuruisena. Yleisen taloustilanteen koheneminen ja työllisyyden myönteinen kehitys, jota ennakoidaan vuodelle 2027, voi parantaa tilannetta.

Kustannuspaikalle 3241 on budjetoitu kunnan omat työllistämispalvelut, jotka käsittävät 100 prosenttia työllisyyskoordinaattorin palkasta, sekä muut henkilöstösuunnitelman mukaiset työllistettävien palkkakustannukset ennalta määriteltyihin työtehtäviin. Käytännön toimintaan kuuluu yksikön tuottama ryhmä- ja yksilövalmennus työttömille työnhakijoille työ- ja toimintakyvyn lisäämiseksi, kierrätysmyymälän kehittäminen ja ylläpito, kotona asumista tukevien palveluiden tuottaminen eläkkeellä oleville sekä sosiaalisesti haavoittuvassa asemassa oleville kuntalaisille.

Toimintatuottoihin on budjetoitu kierrätysmyymälän myyntituotot sekä muut ulkoiset toimintatuotot kuten ulkoaluetyöntekijöiden laskutettava työ. Työllistämistuki on arvioitu yhden henkilötyövuoden mukaan.

Työllisyysalueelle maksettava yhteistoimintaosuus, joka käsittää TE-palvelut ja kotouttamisen, on 505 147 euroa (ed.v. 487 787 euroa). Tämä on budjetoitu kustannuspaikalle 3245.

Kustannuspaikalle 3247 (Kotouttamista edistävät palvelut) on budjetoitu laskennallinen valtionavustus pakolaisista 8 600 euroa ja tilapäisen suojelun erityisavustus 20 000 euroa. Suurimmalla osalla tilapäisen suojelun asiakkaista päättyy laskennallinen valtionavustus ja kotoutumisaika vuoden 2027 aikana.

Toimintakate nousee 18 %:a (201 904 euroa). Selittävinä tekijöinä mm. tulojen lasku noin 36 000 euroa (laskennallinen valtionavustus), työllisyysalueen yhteistoimintaosuuden korotus. Palkoissa työllisyyskoordinaattorin palkkaa on voitu aiemmin jyvittää osittain hankkeelle, laajan työttömyyden vuoksi sakkomaksuihin on jouduttu budjetoimaan aiempaa enemmän.

Tehtäväalueen tavoitteet

	Tavoite	Mittari	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Työllistämispalvelut (sis. Kotouttaminen)							
1.	Työllisyys	Työllisyysaste (%), maakunnallinen			74,5	74,6	74,7
2.	Asiakkaiden läpimenoprosentti	läpimenoprosentti			>50	>55	>60
3.	Valmennuspalvelun laatu	Asiakastyytyväisyys (0–5)			>3,8	>3,9	>4
4.	Kotoutumisen työpajat (hanke)	lukumäärä			>4		
5.	Matala työttömyysaste	työttömyysaste (%)			<9	<8,5	<8

Tavoite 1: Työllisyysaste

Kuvaus: Työllisyysaste kuvaa ennen kaikkea työllisyysalueen palvelujen vaikuttavuutta. Maakunnallinen työllisyysaste on saatavilla lähes reaaliaikaisesti, mutta kuntakohtainen kahden vuoden viiveellä.

Tavoite 2: Asiakkaiden läpimenoprosentit

Kuvaus: Yli 50 % asiakkaista siirtyy asiakkuuden jälkeen opiskelemaan, työelämään tai tarvittavaan palveluun.

Tavoite 3: Valmennuspalvelun laatu, Sovari

Kuvaus: Sovari-mittarilla asiakas arvioi saamansa valmennuspalvelun laatua asteikolla 0–5. Tavoitearvo on vähintään 3.8/5.

Tavoite 4: Kotoutumisen työpajat

Kuvaus: Kotoutumisen lisämäärärahalla järjestetään tilapäisen suojelun asiakkaille työpajoja työllistymisen ja kielen oppimisen tueksi vähintään 4 kappaletta vuoden aikana.

Tavoite 5: Matala työttömyysaste

Kuvaus: Työllisyysalue ja kunta tukevat työllisyyttä omilla palveluillaan ja yhteistyöllä siten, että työttömyysprosentin kehitys olisi alueen keskiarvoa parempi

3.7.4. Yhteenveto konsernihallinnon tehtäväalueista

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
B300 Konsernihallinto					
TOIMINTATUOTOT	**1 388 553**	**1 448 987**	**1 623 874**	**1 636 014**	**1 563 011**
TOIMINTAKULUT	**-3 186 097**	**-3 414 651**	**-3 514 649**	**-3 545 063**	**-3 482 795**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**-1 797 544**	**-1 965 664**	**-1 890 775**	**-1 909 049**	**-1 919 784**

3.8. Sivistyspalvelut

Sivistyspalveluiden tavoitteena on kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen sekä lasten ja nuorten kasvun, oppimisen ja hyvinvoinnin vahvistaminen. Sivistyspalveluiden tehtävä järjestää lakisääteiset peruspalvelut ja tarjota monipuolista vapaa-ajantoimintaa sekä osallisuutta edistäviä yhdenvertaisia palveluita kaikenikäisille kuntalaisille. Ruokapalvelut kuuluvat sivistyksen toimialaan. Ruokapalveluiden perustehtävä on tarjota maukas, terveellinen sekä ravitsemussuosituksia noudattava ateriapalvelu.

Riskianalyysi

Sivistyspalveluiden toimintaa kehitetään kunnan strategisten tavoitteiden mukaisesti. Riskienhallinta on osa toimialan johtamista, suunnittelua ja toiminnan jatkuvaa arviointia. Riskianalyysin johtopäätökset huomioidaan toiminnan kehittämisessä sekä talouden suunnittelussa.

Toiminnan ja talouden keskeisimmät riskit suunnittelukaudella liittyvät väestökehitykseen ja kuntatalouden kiristyviin reunaehtoihin. Lasten ja nuorten määrän väheneminen heijastuu palvelutarpeisiin, oppilas- ja lapsimääriin sekä valtionosuuksien kehitykseen. Taloudellisten resurssien niukkeneminen edellyttää palvelujen ja henkilöstöresurssien jatkuvaa arviointia sekä toimintatapojen kehittämistä.

Henkilöstöön liittyviä merkittäviä riskejä ovat työn kuormittavuus, osaavan henkilöstön saatavuus, henkilöstöresurssien riittävyys sekä sijais- ja varahenkilöjärjestelyihin liittyvät haasteet. Riskejä hallitaan panostamalla työhyvinvointiin, työolosuhteiden kehittämiseen, johtamisen laatuun sekä henkilöstön osaamisen ylläpitämiseen ja kehittämiseen.

Kiinteistöihin ja toimintaympäristöihin liittyviä riskejä hallitaan ennakoivalla kunnossapidolla sekä tiiviillä yhteistyöllä teknisen toimen kanssa. Turvallisten, terveellisten ja toimivien oppimis- ja työympäristöjen varmistaminen on keskeinen osa toimialan riskienhallintaa.

3.8.1. Sivistyspalveluiden hallinto

Toiminnan tarkoitus

Sivistyspalveluiden hallinnon tehtävänä on vastata toimialan strategisesta johtamisesta, toiminnan kehittämisestä, talouden suunnittelusta ja seurannasta sekä päätöksenteon valmistelusta ja toimeenpanosta. Hallinto tukee sivistyslautakuntaa sen tehtävien hoitamisessa sekä huolehtii toimialan palvelujen järjestämisestä voimassa olevan lainsäädännön, kuntastrategian ja hyväksyttyjen suunnitelmien mukaisesti.

Sivistyspalveluiden hallinto vastaa toimialaa koskevien lakimuutosten, valtakunnallisten uudistusten ja toimintaympäristön muutosten toimeenpanosta. Johtamisen tavoitteena on vahvistaa henkilöstön työhyvinvointia, osaamista, työyhteisöjen toimivuutta sekä muutosten hallintaa. Toiminnassa korostuvat avoin vuorovaikutus, osallistava johtaminen ja jatkuvan kehittämisen toimintakulttuuri. Hallinto huolehtii toimialan henkilöstöresurssien tarkoituksenmukaisesta kohdentamisesta sekä palvelutuotannon kokonaisuuden toimivuudesta yhteistyössä tehtäväalueiden kanssa.

Sivistyslautakunta myöntää vuosittain avustuksia paikallisille yhdistyksille ja yhteisöille niiden toiminnan tukemiseksi hyväksyttyjen avustusperiaatteiden mukaisesti. Nuorisovaltuusto sekä vanhus- ja vammaisneuvosto toimivat kunnan vaikuttamistoimieliminä sivistyspalveluiden toimialalla. Toimielinten tehtävänä on edistää kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä tuoda eri väestöryhmien näkökulmia kunnan päätöksenteon valmisteluun.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kuuluu sivistyspalveluiden hallinnon keskeisiin tehtäviin. Toimiala vastaa hyvinvointikertomuksen ja hyvinvointisuunnitelman valmistelusta, seurannasta ja koordinoinnista yhteistyössä kunnan muiden toimialojen, hyvinvointialueen sekä alueellisten ja paikallisten yhteistyökumppaneiden kanssa.

Toiminnan painopisteet 2027–2029

- Lakisääteisten sivistyspalveluiden laadukas, vaikuttava ja taloudellisesti kestävä järjestäminen.
- Etelä-Karjala kasvattaa ohjelman toteutus Taipalsaarella.
- Henkilöstön osaamisen, työhyvinvoinnin ja työyhteisöjen toimivuuden vahvistaminen.
- Kuntastrategian tavoitteiden toimeenpano sekä palvelujen jatkuva kehittäminen käytettävissä olevien resurssien puitteissa.
- Ennaltaehkäisevien ja hyvinvointia tukevien palvelujen vahvistaminen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.
- Kuntalaisten hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen kaikissa ikäryhmissä.
- Vaikuttamistoimielinten ja järjestöyhteistyön kautta toteutettavan osallistumisen vahvistaminen.

Kustannuspaikat

4000	Sivistystoimen hallinto
4002	Järjestöavustukset
4003	Nuorisovaltuusto
4004	Vanhus- ja vammaisneuvosto
4007	Hyvinvoinnin edistäminen
4008	Kulttuurityöryhmä
4009	Osallistava budjetointi

Tehtäväalueen talous

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
C400 Sivistyspalveluiden hallinto					
TOIMINTATUOTOT	**22 170**	**0**	**0**	**0**	**0**
TOIMINTAKULUT	**-412 091**	**-473 365**	**-469 231**	**-476 422**	**-482 425**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**-389 922**	**-473 365**	**-469 231**	**-476 422**	**-482 425**

Vuonna 2027 erityistä huomiota kiinnitetään talouden realistiseen suunnitteluun, toiminnallisten tavoitteiden mitattavuuteen sekä palvelujen kustannusvaikuttavuuden arviointiin. Talousarvion toteutumista seurataan säännöllisesti, ja poikkeamien syitä analysoidaan toiminnan jatkuvan kehittämisen tukena.

Toiminnan tavoitteena on turvata laadukkaat ja vaikuttavat sivistyspalvelut käytettävissä olevien resurssien puitteissa sekä varmistaa toiminnan taloudellinen kestävyys. Lasten ja nuorten määrän väheneminen vaikuttaa palvelutarpeeseen ja valtionosuuksien kehitykseen, mikä korostaa talouden ja palveluverkon pitkäjänteisen suunnittelun merkitystä.

Toiminnalliset ja taloudelliset muutokset

Kuntalaisten hyvinvoinnin ja liikunnallisen elämäntavan edistäminen on ikäluokat läpileikkaava toiminnallinen tavoite tuleville vuosille. Sivistyspalveluiden hallintoon on tehty vuodelle 2027 varaus Etelä-Karjala kasvattaa ohjelman toteutukseen 26 000 euroa.

Tehtäväalueen tavoitteet

	Tavoite	Mittari	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
	Sivistyspalveluiden hallinto						
1.	Tehtäväalueiden tukeminen	Tehtäväaluekohtaiset tapaamiset 1 x kk	1	1	1	1	1
2.	Sivistyspalveluiden henkilöstön työhyvinvointi	Työhyvinvointi-kysely keskiarvo			>3,5	>3,5	>3,5
3.	Kuntalaisten osallisuuden vahvistaminen	Kuntalaiskyselyt / vuosi	2	2	2	2	2
		Osallistuva budjetin toteutuminen			100 %	100 %	100 %
4.	Hyvinvointi-suunnitelman toimeenpano	Hyte-kerroin	66	>63	>67	>67	>67

Tavoite 1: Tehtäväaluekohtaiset tapaamiset

Kuvaus: Sivistyspalveluiden hallinnon tehtävä on tukea tehtäväalueita. Yhteistyötapaamisten toteutuminen kuukausittain.

Tavoite 2: Sivistyspalveluiden henkilöstön työhyvinvointi

Kuvaus: Keväällä koko henkilöstölle toteutettava työhyvinvointikysely keskiarvo yli 3,5.

Tavoite 3: Kuntalaisten osallisuuden vahvistaminen

Kuvaus: Kuntalaiskyselyt järjestetään 2 kertaa vuodessa, ja Osallistuva budjetoinnin toimenpiteiden toteutuminen 100 %.

Tavoite 4: Hyvinvointisuunnitelman toimeenpano/toteutuminen

Kuvaus: Hyte-kertoimen nostaminen.

Strategisten ohjelmien ja suunnitelmien toimeenpanot, Etelä-Karjala kasvattaa ohjelma. Ohjelman tavoitteet ja toimenpiteet tarkentuvat tammikuussa 2027, joten ohjelman toimenpiteiden toteutuminen tulee tehtäväalueen toiminnallisiin tavoitteisiin vuoden 2028 talousarvioon.

3.8.2. Ruokapalvelut

Toiminnan tarkoitus

Ruokapalvelut vastaavat ruokapalveluiden järjestämiseen liittyvistä tehtävistä kunnassa, ja perustehtävä on tarjota maukas, terveellinen sekä ravitsemussuosituksia noudattava ateriapalvelu.

Toiminnan painopistealueet 2027–2029

- Ruokapalveluiden kustannuslaskennan- ja tietoisuuden kehittäminen, asiakkaiden ja myös työtä tekevän henkilöstön keskuudessa.
- Ruokasuositustietoisuuden lisääminen.

- Vastuullisuuden huomioiminen ja hävikin hallinta.

Palvelusuunnitelma

Ruokapalvelut tuottavat keskitetysti ateriat kunnan omiin varhaiskasvatus- ja perusopetustoimipaikkoihin sekä mahdollisuuksien mukaan myös kunnan eri tilaisuuksien kahvi- ja/tai ruokatarjoilua. Ruokapalvelut pitävät ruokapalveluiden tason ja ruoan laadun hyvänä ja suositusten mukaisena.

Kustannuspaikka

4070 Ruokapalvelut

Tehtäväalueen talous

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
C405 Ruokapalvelut					
TOIMINTATUOTOT	**636 415**	**675 800**	**693 600**	**700 496**	**714 426**
TOIMINTAKULUT	**-657 803**	**-744 678**	**-768 655**	**-782 642**	**-796 637**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**-21 388**	**-68 878**	**-75 055**	**-82 146**	**-82 211**

Ruokapalveluissa toimintaa on kehitetty ruokasuositusten mukaiseksi lisäämällä kasvis- ja kalaruokien määrää sekä monipuolistamaan salaattipöytää. Tämä lisää kustannuksia, vaikka lapsimäärät ovat laskusuunnassa.

Toiminnalliset ja taloudelliset muutokset

Vuodelle 2027 ei ole tiedossa toiminnallisia ja taloudellisia muutoksia.

Ruokahävikin seurantaa on tehty biovaakapalvelulla. Ruokahävikin seuraaminen on tärkeää, koska hävikin määrä on suuri. Syyskuusta 2025 lähtien ruokahävikkiä on seurattu ruokalistapohjaisena, joka auttaa jatkossa ruokalistasuunnittelussa. Hävikin seuranta on lakisääteistä ja keinoja hävikin pienentämiseksi on kehitetty. Tammikuusta 2027 alkaen hävikkiä seurataan ruoantuotantojärjestelmä Powerestan kautta, jonka avulla pystytään seuraamaan tarkemmin hävikistä syntyviä euromääräisiä kustannuksia.

Tehtäväalueen tavoitteet

	Tavoite	Mittari	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
	Ruokapalvelut						
1.	Yläkoululaisten myönteinen suhtautuminen kouluruokailuun	Asiakastyytyväisyyskysely: tulosten ka	>7,4	>7,5	>7,5	>7,5	>7,5
2.	Alakoululaisten myönteinen suhtautuminen kouluruokailuun	Asiakastyytyväisyyskysely: tulosten ka	-	-	>7,5	>7,5	>7,5
3.	Vastuullisen toiminnan kehittäminen	Ruokahävikin seuraaminen Hävikki %	26,5	< 20	< 20	< 20	< 20

Tavoite 1: Yläkoululaisten myönteinen suhtautuminen kouluruokailuun

Kuvaus: Yläkoululaisille järjestetään kouluruokakysely vuosittain. Kyselyssä oppilaat pääsevät arvioimaan kouluruokailuun liittyviä asioita arviointiasteikolla 1-10.

Tavoite 2: Alakoululaisten myönteinen suhtautuminen kouluruokailuun

Kuvaus: Alakoululaisille järjestetään kouluruokakysely vuosittain. Kyselyssä oppilaat pääsevät arvioimaan kouluruokailuun liittyviä asioita arviointiasteikolla 1-10.

Tavoite 3: Vastuullisen toiminnan kehittäminen

Kuvaus: Ruokahävikkiä seurataan päivittäin ja tavoitteena on, että ruokahävikkiä syntyy vähemmän kuin 20 %.

3.8.3. Esi- ja perusopetus

Toiminnan tarkoitus

Perusopetuksen tehtäväalue vastaa kunnan esi- ja perusopetuksen laadukkaasta ja kustannustehokkaasta toteuttamisesta. Perusopetusta järjestetään alakouluikäisille Kirkonkylällä sekä Vehkataipaleen kouluilla. Esiopetusta järjestetään alakoulujen molempien alakoulujen yhteydessä. Saimaanharjun koulu toimii yläkouluna.

Esi- ja perusopetus tuottaa kuntalaisille hyvinvointia, sivistyksellistä pääomaa ja tulevaisuuden osaamista järjestämällä laadukasta opetusta opetussuunnitelmien mukaisesti. Toiminnan vaikuttavuus näkyy oppimisen tuloksina, kouluhyvinvoinnin vahvistumisena, syrjäytymisen ehkäisynä, terveiden elämäntapojen omaksumisena sekä lasten ja nuorten valmiuksina siirtyä jatko-opintoihin ja toimia aktiivisina yhteiskunnan jäseninä. Palvelujen järjestämisessä painotetaan yhdenvertaisuutta, ennaltaehkäisevää toimintaa, yhteisöllisyyttä sekä vaikuttavien tukitoimien oikea-aikaista kohdentamista.

Toiminnan painopistealueet 2027–2029

- Lasten ja nuorten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen
    - Kouluun sitoutumisen vahvistaminen
    - Riittävä ja oikea-aikainen oppimisen tukeminen
    - Liikunnallisen elämäntavan juurruttaminen
- Esi- ja perusopetuksen pitkäjänteinen kehittäminen
    - Kelpoinen ja koulutettu henkilöstö
- Lukemisen valmiuksien ja lukutaidon vahvistaminen

Kustannuspaikat

4700 Perusopetuksen hallinto
4705 Perusopetuksen oppilaskuljetukset
4706 Valmistava opetus
4710 Perusopetuksen kehittämishankkeet
4720–4765 Koulujen kustannuspaikat (Saimaanharjun koulu, Kirkonkylän koulu ja Vehkataipaleen koulu)

Tehtäväalueen talous

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
C470 Esi- ja perusopetus					
TOIMINTATUOTOT	**345 683**	**210 873**	**237 346**	**153 156**	**153 156**
TOIMINTAKULUT	**-6 306 592**	**-6 847 419**	**-7 216 490**	**-7 204 322**	**-7 300 987**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**-5 960 909**	**-6 636 546**	**-6 979 144**	**-7 051 166**	**-7 147 831**

Kotikuntakorvausten vaikutus toimintakatteeseen – 130 000 e, sisäinen laskutus noussut vuodesta TA2026 197 500 e.

Toiminnalliset ja taloudelliset muutokset

Esi- ja perusopetuksen oppimisen tuen uudistus on kokonaisuudessaan voimassa. Tämä edellyttää henkilöstöresursointia ryhmä- ja yksilökohtaisen tuen toteuttamiseksi.

Lasten ja nuorten liikunnallisen elämäntavan edistäminen on lisätty esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmiin. Koululiikunnanohjaajatoiminnan toteuttaminen edellyttää, että tehtävää hoitamaan on palkattu henkilö.

Tehtäväalueen tavoitteet

	Tavoite	Mittari	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
	Esi- ja perusopetus						
1.	Kouluviihtyvyys	Miten menee –kysely (1-10 p)	-	-	>7	>7	>7
2.	Tuen toteutuminen	Opettajien arvio tukimuotojen toteutumisesta (1-10p)	-	-	>7	>7	>7
3.	Liikuntavalmiuksien vahvistaminen	Ohjausta tarvitsevien oppilaiden määrä	-	-	< 35 %	< 35 %	< 35 %
4.	Kelpoinen henkilöstö	Kelpoisia	-	-	> 90 %	> 90 %	> 90 %
5.	Lukutaito	Digilukuseula läpi	-	-	> 85 %	> 85 %	> 85 %

Tavoite 1: Kouluviihtyvyys

Kuvaus: Oppilaat vastaavat kaksi kertaa vuoden aikana Miten menee? -kyselyyn. Kyselyssä selvitetään useiden eri kysymysten avulla oppilaiden kouluviihtyvyyttä. Vastausasteikko kyselyssä on 1–10.

Tavoite 2: Tuen toteutuminen

Kuvaus: Ryhmäkohtaisen ja oppilaskohtaisen tuen määrän toteutumista seurataan opettajille suunnatun kyselyn avulla. Oppilaskohtaisen tuen toteutumista arvioidaan lisäksi joka kevät yhdessä huoltajien kanssa. Nämä vastaukset ilmenevät opettajille suunnatussa kyselyssä.

Tavoite 3: Liikuntavalmiuksien vahvistaminen

Kuvaus: Viides- ja kahdeksasluokkalaiset osallistuvat vuosittain valtakunnalliseen Move! -testiin. Oppilaan maksimipistemäärä testissä on 19. Mikäli pistemäärä jää alle 14, ohjautuu oppilas vähän liikkuvana kouluPT:n ohjaukseen.

Tavoitteena on, että näiden vähän liikkuvien ja testistä heikosti suoriutuvien oppilaiden määrä ikäluokasta on alle 35 %. Henkilökohtaisen ohjauksen lisäksi oppilaille on liikunnallisia välitunteja, jolla omaa kuntoa ja liikkuvuutta voi ohjatusti kehittää.

Tavoite 4: Kelpoinen henkilöstö

Kuvaus: Opetushenkilöstön kelpoisuus arvioidaan vähintään lukukauden mittaisen työskentelyn perusteella. Lyhytaikaisissa sijaisuuksissa muodollisen kelpoisuuden vaatimusta ei pystytä täyttämään.

Tavoite 5: Lukutaito

Kuvaus: Lukemisen valmiuksien ja riittävän lukutaidon saavuttaminen. Digilukuseula (3,5,7 lk) tavoitetulos oppilaista > 85 %:n tulos sijoittuu lukusujuvuudessa oman ikäluokkansa tyypillisen tuloksen mukaisesti.

3.8.4. Varhaiskasvatus

Toiminnan tarkoitus

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatus järjestetään pääasiassa Satulaivan päiväkodissa. Palvelua tarjotaan asiakkaiden tarpeiden mukaan myös vuorohoitona.

Toiminnan painopistealueet 2027–2029

- Leikin vahvistaminen
- Osallistavat oppimisympäristöt
- Ulkopedagogiikka
- Liikkuva elämäntapa
- Turvallinen toimintakulttuuri

Kustannuspaikat

4801 Varhaiskasvatuksen ostopalvelut
4807 Palvelusetelit
4840 Saimaanharjun päiväkoti
4844 Saimaanharjun vuorohoito
4860 Vehkataipaleen päivähoito
4890 Kotihoidontuki

Tehtäväalueen talous

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
C480 Varhaiskasvatus					
TOIMINTATUOTOT	**177 113**	**150 200**	**148 300**	**148 300**	**148 300**
TOIMINTAKULUT	**-2 687 759**	**-2 813 208**	**-2 957 824**	**-3 003 558**	**-3 051 334**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**-2 510 646**	**-2 663 008**	**-2 809 524**	**-2 855 258**	**-2 903 034**

Sisäinen laskutus noussut vuodesta TA2026 72 000 e.

Toiminnalliset ja taloudelliset muutokset

Varhaiskasvatuspalvelun tarvetta ja laatua seurataan ja arvioidaan säännöllisesti. Tehdään lapsimäärän kehityksen mukaiset tarvittavat muutokset lapsiryhmien määrään ja rakenteeseen. Varhaiskasvatukseen osallistuminen on pysynyt samana, ja tämän takia on tarvittu sama määrä määräaikaisia työntekijöitä. Rekrytoinneissa on onnistuttu, ja varhaiskasvatuksen henkilöstö on kelpoisuusehdot täyttävää.

Toiminnassa painottuu vuoden 2027 aikana liikunnallisen elämäntavan juurtumista lapsiin ja perheisiin lisäämällä arjen liikkumisen mahdollisuuksia ja vahvistamalla yhteistyötä perheiden kanssa. Vahvistamme ulkopedagogiikkaa ja aikuisten aktiivista läsnäoloa ulkona. Lisätään ulkopedagogiikkaa sekä luonnossa tapahtuvaa oppimista ja tutkimista. Vahvistamme ulkopedagogiikkaa ja aikuisten aktiivista läsnäoloa ulkona. Aikuinen mallintaa myönteistä vuorovaikutusta ja tukee lasten kaveritaitoja ennaltaehkäisten ristiriitoja. Yhteistyö yläkoulun kanssa kummiluokkatoimintana jatkuu. Uutena painopisteenä vahvistamme lukemisen kulttuuria ja tuemme lasten kehittyvää lukutaitoa osana päivittäistä toimintaa.

Varhaiskasvatuksen laatua arvioidaan Kansallisen arviointikeskus KARVIn itsearviointityökalu Valssin avulla sekä asiakaskyselyllä. Hyvinvointialueen kanssa kehitetään perhepalveluiden, neuvolan ja varhaiskasvatuksen monialaista yhteistyötä.

Tehtäväalueen tavoitteet

	Tavoite	Mittari	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
	Varhaiskasvatus						
1.	Leikin vahvistaminen	Lapsille laatukysely, Kyllä -vastaus	-	-	0-2 v.>4 3-5 v.>6	0-2 v.>4 3-5 v.>6	0-2 v.>4 3-5 v.>6
2.	Osallistavat oppimisympäristöt	Valssi kysely henkilöstölle tulos	-	5	5	5	5
3.	Liikkuva elämäntapa	Ohjauskertojen määrä/vko	-	> 2	> 2	> 2	> 2
4.	Turvallinen toimintakulttuuri	Työhyvinvointikyselyt; tulokset säilyvät hyvällä tasolla (ka yli 4)	-	ka >4	ka>4	ka>4	ka>4
		Huoltajien kokemus turvallisuudesta, (Ka yli 3)	-	-	ka >3	ka >3	ka >3

Tavoite 1: Leikin vahvistaminen

Kuvaus: Päivittäinen lyhyt- ja pitkäkestoinen leikki toteutuu kaikissa ryhmissä. Leikkiä hyödynnetään suunnitelmallisesti lasten oppimisen, hyvinvoinnin ja osallisuuden tukena ja aikuisen läsnäolo. Lapsille laatukysely: 0–2 v. 6 kuvallista kysymystä, 3–5 v. 11 kysymystä, Kyllä tai Ei -vastaus.

Tavoite 2: Osallistavat oppimisympäristöt

Kuvaus: Kehitetään leikki- ja oppimisympäristöjä lasten kiinnostuksen kohteita ja osallisuutta hyödyntäen. Valssi-kyselyn (varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmä) asteikko on 1–5, jossa 1 = ei toteudu ja 5 = toteutuu.

Tavoite 3: Liikkuva elämäntapa

Kuvaus: Edistetään ja mahdollistetaan lasten päivittäistä fyysistä aktiivisuutta, motoristen taitojen kehittymistä ja hyvinvointia. Viikoittain vaihtuvat liikuntakassit sisällä, viikoittainen salivuoro, ohjauskertojen määrä / viikko.

Tavoite 4: Turvallinen toimintakulttuuri

Kuvaus: Ehkäistään kiusaamista, häirintää, syrjintää ja väkivaltaa sekä vahvistetaan myönteistä vuorovaikutusta. Huomaa hyvä -toimintamalli, Miniverso, Tunne- ja kaveritaito pienryhmät. Kiusaamisen ehkäisy ja puuttuminen varhaiskasvatuksessa.

3.8.5. Kulttuuri ja vapaa-aika

Toiminnan tarkoitus

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut tukevat kuntastrategian toteutumista edistämällä kuntalaisten hyvinvointia, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Palvelut tarjoavat mahdollisuuksia liikkumiseen, kulttuuriin osallistumiseen sekä monipuoliseen harrastamiseen eri ikäryhmille. Toiminnalla vahvistetaan aktiivista kuntalaisuutta, lasten ja nuorten kasvua ja oppimista sekä vaalitaan paikallista kulttuuriperintöä yhdessä kuntalaisten, yhdistysten ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.

Kirjaston tehtävä on tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin sekä ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa. Muita tehtäviä ovat lukemisen ja kirjallisuuden edistäminen, tietopalvelun tarjoaminen sekä monipuoliseen lukutaitoon ohjaaminen. Kirjasto tarjoaa palveluita, joilla tuetaan lukemiskulttuuria ja monipuolisia lukutaitoja. Kirjasto panostaa erityisesti lasten ja nuorten lukemisen edistämiseen ja lukemaan innostamiseen. Toimintamuotoja ovat mm. kirjavinkkaukset, pop up-kirjastot, alakoulujen luokkiin koottavat kirjakassit, satutuokiot ja lukukoiratoiminta. Aikuisille suunnattu lukupiiritoiminta jatkuu vuonna 2027.

Taipalsaaren kunnan kulttuuripalvelut edistävät kuntalaisten hyvinvointia, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä tarjoamalla monipuolisia ja helposti saavutettavia kulttuuripalveluja. Toimintaan kuuluvat kulttuuritapahtumien järjestäminen, paikallisen kulttuuriperinnön vaaliminen sekä kulttuuritoiminnan tukeminen ja kehittäminen yhteistyössä yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa.

Taipalsaaren kunnan liikuntapalvelut edistävät kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä tukemalla eri-ikäisten kuntalaisten liikkumista ja liikunnan harrastamista. Toimintaan kuuluvat muun muassa liikuntaneuvonta, liikuntatoiminnan järjestäminen, tapahtumat sekä yhteistyö liikuntaseurojen, yhdistysten ja kunnan muiden yksiköiden kanssa.

Taipalsaaren kunnan nuorisopalvelut vahvistavat nuorten hyvinvointia ja arjen sujumista ennaltaehkäisevän ja yhteisöllisen nuorisotyön keinoin. Tavoitteena on tarjota nuorille turvallisia kohtaamisia, mielekästä tekemistä, yksilöllistä tukea sekä mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa. Nuorisopalvelut toimivat tiiviissä yhteistyössä koulujen, muiden kunnan palveluiden, hyvinvointialueen ja muiden nuorten parissa toimivien tahojen kanssa.

Nuorisopalvelujen toimintamuodot muodostuvat nuorisotilatoiminnasta, koulunuorisotyöstä, etsivästä nuorisotyöstä ja nuorisovaltuuston toiminnasta. Lisäksi Harrastamisen Suomen malli –hankkeen kautta koordinoidaan lasten ja nuorten harrastustoimintaa.

Toiminnan painopistealueet 2027–2029

- Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen ryhmien lukutaidon edistäminen ja lukemaan innostaminen.
- Liikuntapalvelut edistävät kaikenikäisten kuntalaisten hyvinvointia ja aktiivista elämäntapaa tarjoamalla saavutettavia liikuntamahdollisuuksia sekä kannustamalla erityisesti vähän liikkuvia liikkumaan.
- Nuorten osallistaminen toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen.
- Nuorisotyön laadun ja työmuotojen kehittäminen ja monipuolistuminen.

Kustannuspaikat

4900	Kirjasto
4910	Museo- ja näyttelytoiminta
4920	Taiteen perusopetus
4925	Muu taiteen perusopetus
4930	Kansalaisopisto
4940	Muut kulttuuripalvelut
4941	Taipalsaari päivät
4949	Kulttuuripalveluiden kehittämishankkeet
4950	Liikuntapalvelut
4952	Nuorisopalvelut
4956	Vapaa-aikapalveluiden kehittämishankkeet

Tehtäväalueen talous

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
C490 Kulttuuri ja vapaa-aika					
TOIMINTATUOTOT	**167 619**	**176 910**	**60 613**	**35 069**	**17 069**
TOIMINTAKULUT	**-744 804**	**-845 930**	**-790 475**	**-751 975**	**-739 963**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**-577 185**	**-669 020**	**-729 862**	**-716 906**	**-722 894**

Toiminnalliset ja taloudelliset muutokset

Suomi liikkeelle -ohjelman osana toteutettu liikuntaneuvontahankkeen toiminta, vuosina 2024–2026, vakinaistaminen kunnan palveluksi vuoden 2027 aikana. Sivistyslautakunta on päättänyt myöntää harkinnanvaraista kohdennettua harrastustukea lapsille ja nuorille. Vapaa-aikapalvelut edistävät kotiseututalo Röytyn toimintaa ja vahvistavat kulttuuriperinnön saavutettavuutta.

Tehtäväalueen tavoitteet

	Tavoite	Mittari	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
	Kulttuuri ja vapaa-aika						
1.	Matalan kynnyksen liikuntapalvelujen tarjoaminen ja edistäminen	Liikuntaneuvonnan asiakasmäärät: 1. yksilöasiakkaat 2. ryhmämuotoiseen liikuntaneuvontaan osallistuvat 3. liikuntaryhmien määrä	-	-	1. 20 hlö 2. 40 hlö 3. 5 ryhmää	1. 20 hlö 2. 40 hlö 3. 5 ryhmää	1. 20 hlö 2. 40 hlö 3. 5 ryhmää
2.	Monipuolisten kulttuuritapahtumien järjestäminen	Tapahtumien määrä / vuosi	-	20	20	20	20
3.	Nuorisotyön laatu ja sen kehittäminen	Nuorisotyön arviointikriteeristön mukaiset itsearvioinnit	Ka 2,8	Ka 3	Ka 3	Ka 3	Ka 3
		Nuorisotalon toimintaan osallistuvien nuorten kysely	Ka 4,42	Ka 3	Ka 4	Ka 4	Ka 4
4.	Lukemisen edistämisen tapahtumat	Osallistuneiden määrä/vuosi	-	1000	1000	1000	1000

Tavoite 1: Matalan kynnyksen liikuntapalvelujen tarjoaminen ja edistäminen

Kuvaus: Edistetään kuntalaisten hyvinvointia ja toimintakykyä tarjoamalla matalan kynnyksen liikuntaneuvontaa ja liikuntaryhmätoimintaa erityisesti vähän liikkuville kuntalaisille.

Tavoite 2: Monipuolisten kulttuuritapahtumien järjestäminen

Kuvaus: Tarjotaan kuntalaisille monipuolisia ja maksuttomia kulttuuritapahtumia, jotka edistävät hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja kulttuuriin osallistumista.

Tavoite 3: Nuorisotyön laatu ja sen kehittäminen

Kuvaus: Nuorisotyön laatua ja kehittämistä arvioidaan henkilökunnan tekemien itsearviointien, nuorisotalon toimintaan osallistuvien nuorten kyselyn sekä kuntalaiskyselyn tulosten perusteella, asteikko 1–5.

Tavoite 4: Lukemisen edistämisen tapahtumat

Kuvaus: Kirjasto järjestää tapahtumia varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen ryhmien lukutaidon tueksi ja lukuinnon edistämiseksi. Tapahtumat ovat mm. kirjavinkkaukset, pop up-kirjastot, satutuokiot ja lukukoiratoiminta.

3.8.6. Sivistyspalvelut yhteensä

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
B400 Sivistys-ja hyvinvointipalvelut					
TOIMINTATUOTOT	**1 348 999**	**1 213 783**	**1 139 859**	**1 037 021**	**1 032 951**
TOIMINTAKULUT	**-10 809 049**	**-11 724 600**	**-12 202 674**	**-12 218 919**	**-12 371 346**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**-9 460 050**	**-10 510 817**	**-11 062 815**	**-11 181 898**	**-11 338 395**

3.9. Tekniset palvelut

Teknisten palveluiden tehtävänä on vastata rakennusvalvonta- ja lupapalveluista sekä kunnan toimesta tapahtuvasta rakentamisesta ja rakennuttamisesta, kaavoituksesta, kunnan omistaman rakennetun ympäristön (kadut, verkostot, puistot, leikkipuistot, satamat, muut yleiset alueet sekä rakennukset ja rakennelmat) kunnossapito-, siivous- ja käyttötehtävistä, sekä vesi- ja viemärilaitoksen ylläpitämisestä. Teknisten palveluiden toimiala vastaa lisäksi Etelä-Karjalan maaseututoimen sekä Lappeenrannan seudun ympäristötoimen ja Etelä-Karjalan jätehuollon sopimusohjauksesta.

Teknisten palveluiden tehtävät

- rakennusvalvonta- ja lupapalvelut
- kaavoitus
- kunnan oma rakentaminen ja rakennuttaminen
- kunnossapito, siivous ja käyttötehtävät kunnan omistamilla rakennetuilla alueilla, mm. kadut, verkostot, puistot, leikkipuistot, satamat, yleiset alueet, rakennukset ja rakennelmat

Lisäksi tekninen toimiala vastaa

- Etelä-Karjalan maaseututoimen sopimusohjauksesta
- Lappeenrannan seudun ympäristötoimen sopimusohjauksesta
- Etelä-Karjalan jätehuollon sopimusohjauksesta
- Vesi- ja viemärilaitoksen sopimusohjauksesta

Riskianalyysi

Toimintaympäristössämme on edelleen paljon muuttuvia tekijöitä, jotka voivat vaikuttaa tulevan vuoden toimintaan. Euroopan turvallisuustilanteen tuomat riskit voivat edelleen heijastua meidän työhömme ja kustannuksiimme. Energian hinnat vaihtelevat erittäin paljon. Maailman laajuinen polttonesteiden hintojen nousu tulee varmasti vaikuttamaan kustannukseniin kohottavasti. Lämmityksessä joudumme arvioimaan hiukan nousua, mutta sähkön hinnat ovat kiinnitetty sen verran pitkällä aikavälillä, ettei muutosta juuri ole havaittavissa.

Rakennusala elää tällä hetkellä taantumassa ja hintojen nousua ei ole odotettavissa juuri nyt. Tietyillä osin jopa kustannusten laskua on ollut havaittavissa. Isoissa rakennushankkeissa tästä voi olla jopa kustannuksellista hyötyä. Esimerkiksi Kutilan kanavan oikea aikainen kilpailuttaminen voi olla taloudellisesti kannattavaa, tosin riskejä tässäkin näkyvissä, öljyn hinnan noustua ja valtakunnallisesti uusia infra hankkeita on ruvettu käynnistämään.

Henkilöstön tilanne teknisellä osastolla on tällä hetkellä vajaa. Maankäyttöinsinöörin tehtävää ei ole täytetty. Edelleen tulee panostaa henkilöstön koulutukseen ja osaamisen kehittämiseen, jotta osaamme vastata tulevien suurten rakennushankkeiden vaatimuksiin. Näiden hankkeiden toteuttaminen vaatii riittävää ja osaavaa henkilöstöä, joka pystyy organisoimaan ja johtamaan projekteja tehokkaasti.

Taloudelliset haasteet ovat tiedossa, ja tulevina vuosina on pyrittävä löytämään keinoja toimia entistä tehokkaammin ja tuottavammin. Toimintaa on arvioitava kriittisesti, jotta säästöjä saadaan aikaan ja samalla toimintaa voidaan tehostaa. Talouden seuranta on keskeisessä asemassa, ja esihenkilöiden on tehtävä budjettien tarkkailusta osa jokapäiväistä rutiinia. Mahdollisiin budjetin ylityksiin on reagoitava ajoissa, ja tarvittavat toimenpiteet tehdään viipymättä.

3.9.1. Teknisten palveluiden hallinto

Toiminnan tarkoitus

Teknisten palveluiden hallinnon tehtävänä on avustaa teknistä lautakuntaa toimialan johtamisessa ja toimintojen linjauksia koskevien päätösten valmistelussa ja täytäntöönpanossa. Teknisten palveluiden hallinto vastaa lisäksi alueellisen maaseututoimen, jätehuollon sekä seudullisen ympäristötoimen sopimusohjauksesta, sekä vesilaitoksen toiminnan sopimusohjeuksesta. Tekninen hallinto toimii linkkinä sidosryhmätyöskentelyssä.

Toiminnan painopistealueet 2027–2029

Kutilan kanavahanke käynnistyy rakennustöillä keväällä 2027. Urakka kilpailutus valmistuu alkuvuoden 2027 aikana ja töihin on tavoite päästä huhtikuusta lähtien. Kanava hanke tulee työllistämään teknisen toimen hallintoa hyvin paljon seuraavat kolme vuotta ja pääpaino on tällä hankkeella.

Saimaanharjun ympäristöön tehdään skootti- ja skeittipuistoa suunnitelman mukaisesti. Kirkonkylän siltahankkeen lupavaihetta viedään eteenpäin. Yrityspuiston avajaisia vietetään kesällä 2027. Urheilukentän pinnoitukset valmistuvat myös kevään 2027 aikana. Suur-Saimaan rannoilla olevien satamien kehittämistä ja korjaamista viedään eteenpäin ja näitä pyritään hankkeistamaan.

Rakennusvalvonnan yhtenäistämistä suunnitellaan ja pyritään etsimään keino yhteiselle rakennusvalvonnalle Länsi-Saimaan alueelle.

Teknisen toimen hallinto valvoo ja organisoi kaikki teknisen toimen investoinnit ja hankkeet. Teknisen toimen hallinto raportoi taloustiedot säännöllisesti tekniselle lautakunnalle.

Kustannuspaikat

6000	Hallinto
6004	Maaseututoimi
6006	Jätehuolto
6007	Ympäristötoimi

Tehtäväalueen talous

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
C500 Teknisten palveluiden hallinto					
TOIMINTATUOTOT	**21 068**	**8 000**	**8 000**	**8 000**	**8 000**
TOIMINTAKULUT	**-613 941**	**-638 354**	**-665 778**	**-675 738**	**-685 764**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**-592 873**	**-630 354**	**-657 778**	**-667 738**	**-677 764**

Tehtävä alueen taloudessa ei taloudellisia muutoksia

Toiminnalliset ja taloudelliset muutokset

Ei toiminnallisia tai taloudellisia muutoksia

Tehtäväalueen tavoitteet

	Tavoite	Mittari	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
	Teknisten palveluiden hallinto						
1.	Ilmastosuunnitelman toteutumista johdetaan ja seurataan	Johtoryhmässä käsitellyt seurantaraportit, kpl/vuosi			2	3	4
2.	Ilmastovaikutukset huomioidaan merkittävissä investoinneissa ja hankinnoissa	Ilmastovaikutusten arvioinnin sisältävien merkittävien investointien ja hankintojen osuus, %			100	100	100
3.	Kunnan kiinteistöjen energiatehokkuutta parannetaan ja öljyn käyttöä vähennetään	Päätetyt tai toteutukseen etenevät energiatehokkuus- ja lämmitystapa investoinnit, kpl			2	3	4

Tavoite 1: Ilmastosuunnitelman toteuttaminen ja seuranta

Kuvaus: Ilmastosuunnitelman mukaan sen toteutumista seurataan johtoryhmässä kaksi kertaa vuodessa. Suunnitelmassa edellytetään myös ilmastovaikutusten arvioinnin lisäämistä merkittäviin päätöksiin ja suunnitelmiin. Mittarina johtoryhmässä tai teknisessä lautakunnassa käsitellyt seurantaraportit, kpl/vuosi. Vuodelle 2027 2 kpl, vuodelle 2028 3 kpl ja vuodelle 2029 4 kpl.

Tavoite 2: Hankinnat ja niiden ohjaus

Kuvaus: Ilmastovaikutukset huomioidaan merkittävissä investoinneissa ja hankinnoissa. Ilmastovaikutusten arvioinnin sisältävien merkittävien investointien ja hankintojen osuus, % toimii mittarina. Tavoitearvon per vuosi 2 kpl.

Tavoite 3: Kiinteistöjen kehitys

Kuvaus: Kunnan kiinteistöjen energiatehokkuutta parannetaan ja öljyn käyttöä vähennetään. Mittarina päätetyt tai toteutukseen etenevät energiatehokkuus- ja lämmitystapainvestoinnit, kpl per vuosi.

3.9.2. Kaavoitus

Toiminnan tarkoitus

Teknisten palveluihin kuuluu kunnan alueella tapahtuva kaavoitus ja maankäytön suunnittelu ja sen ohjaus. Maankäytön suunnittelulla luodaan edellytykset hyvälle ja elinvoimaiselle asuin- ja elinympäristölle.

Toiminnan painopistealueet 2027–2029

Uuden alueidenkäyttölain odotetaan tulevan voimaan 2027 kesällä. Tämä tuo koulutustarvetta ja oppimista tehtäväalueelle.

Yleiskaavat

- Vehkataipaleen kyläyleiskaavan päivityksen ja laajennuksen edistäminen
- Kutilan alueen yleiskaavoitus edistäminen

Asemakaavoitus

- Kuivaketveleen uuden asemakaavan kilpailutus

Kustannuspaikat

6035 Kaavoitus

Tehtäväalueen talous

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
C510 Kaavoitus					
TOIMINTATUOTOT	**0**	**30 000**	**0**	**0**	**0**
TOIMINTAKULUT	**-93 139**	**-99 195**	**-103 190**	**-104 062**	**-104 894**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**-93 139**	**-69 195**	**-103 190**	**-104 062**	**-104 894**

Tehtäväalueelle ei ennusteta tuloja vuodelle 2027. Talousarvio muutoin samankaltainen kuin vuosian 2025 ja 2026.

Toiminnalliset ja taloudelliset muutokset

Ei toiminnallisia tai taloudellisia muutoksia odotettavissa. Tulojen ei odoteta tulevan vuonna 2027.

Tehtäväalueen tavoitteet

	Tavoite	Mittari	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
	Kaavoitus						
1.	Talousarviovuoden kaavahankkeet etenevät kaavoitusohjelman mukaisesti	Tavoitevaiheen saavuttaneiden kaavahankkeiden osuus, %			100	100	100
2.	Rakentamiskelpoista tonttitarjontaa ylläpidetään	Myynnissä tai vuokrattavana olevat rakentamiskelpoiset asuin- ja yritystontit, kpl			20	20	20
3.	Uusiutuvan energian tuotantoa ja varastointia mahdollistetaan kaavoituksella	Edistetyt uusiutuvan energian tai energian varastoinnin kaava- ja aluevaraushankkeet, kpl/vuosi			Vähintään 1	Vähintään 1	Vähintään 1

Tavoite 1: Kaavahankkeet

Kuvaus: Talousarviovuoden kaavahankkeet etenevät kaavoitusohjelman mukaisesti. Mittarina tavoitevaiheen saavuttaneiden kaavahankkeiden osuus, % per vuosi. Tavoite arvona per vuosi 100.

Tavoite 2: Kaavavarannollinen tonttimäärä

Kuvaus: Rakentamiskelpoista tonttitarjontaa ylläpidetään. Mittarina toimii myynnissä tai vuokrattavana olevat rakentamiskelpoiset asuin- ja yritystonttien määrät.

Tavoite 3: Uusiutuvan energian kohteet

Kuvaus: Uusiutuvan energian tuotantoa ja varastointia mahdollistetaan kaavoituksella. Mittarina toimii edistetyt uusiutuvan energian tai energian varastoinnin kaava- ja aluevaraushankkeet, kpl/vuosi.

3.9.3. Rakennusvalvonta- ja lupapalvelut

Toiminnan tarkoitus

Rakennusvalvonnan päätehtävä on ohjata ja valvoa kaavojen ja rakennusjärjestyksen noudattamista ja huolehtia rakentamista ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittelystä ja rakennustyön viranomaisvalvonnasta sekä osaltaan valvoa rakennetun ympäristön ja rakennusten kunnossapitoa.

Toiminnan painopistealueet 2027–2029

Rakennusvalvonnan yhteistyön syventäminen tulevina vuosina.

Rakennuslakiin tullee päivityksiä 2027 ja näiden haltuunotto.

Uuden alueidenkäyttölain oppiminen käytäntöön.

Kustannuspaikat

6700 Rakennusvalvonta- ja lupapalvelut

Tehtäväalueen talous

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
C570 Rakennusvalvonta- ja lupapalvelut					
TOIMINTATUOTOT	**49 764**	**47 500**	**47 500**	**48 450**	**49 400**
TOIMINTAKULUT	**-174 910**	**-181 320**	**-180 871**	**-184 154**	**-187 437**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**-125 145**	**-133 820**	**-133 371**	**-135 704**	**-138 037**

Tehtäväalueen taloudessa ei muutoksia tai muutostarpeita vuodelle 2027.

Toiminnalliset ja taloudelliset muutokset

Toiminnallisia tai taloudellisia muutoksia ei ennakoida vuodelle 2027.

Tehtäväalueen tavoitteet

	Tavoite	Mittari	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
	Rakennusvalvonta- ja lupapalvelut						
1.	Rakentamislupa-hakemukset rat-kaistaan rakenta-mislain määrä-ajoissa	Lakisääteisessä määräajassa rat-kaistujen rakenta-mislupahakemus-ten osuus, %			100	100	100
2.	Rakennusvalvonta edistää energiate-hokasta ja vähähii-listä rakentamista	Energiaremontteja, energiatehokkuutta tai vähähiilistä ra-kentamista käsitte-levät neuvonta- ja infotilaisuudet, kpl/vuosi			1	1	1
3.	Rakennusvalvon-nan asiointi toteu-tetaan sähköisesti	Sähköisesti jätetty-jen lupahakemus-ten osuus, %		99	100	100	100
4.	Lupa-asiakirjojen sähköinen arkis-tointi vuosilta 2020–2026	Osuus sähköisesti jätettyjen lupaha-kemusten arkis-toinnista, %			100		

Tavoite 1: Rakennuslupien käsittely

Kuvaus: Rakentamislupahakemukset ratkaistaan rakentamislain määräajoissa. Mittarina toimii lakisääteisessä määräajassa ratkaistujen rakentamislupahakemus-ten osuus, %.

Tavoite 2: Energiatehokkuus ja vähähiilisyys

Kuvaus: Rakennusvalvonta edistää energiatehokasta ja vähähiilistä rakentamista. Mittarina toimii energiaremontteja, energiatehokkuutta tai vähähiilistä rakenta-mista käsittelevät neuvonta- ja infotilaisuudet, kpl/vuosi.

Tavoite 3: Rakennuslupa asiointi

Kuvaus: Rakennusvalvonnan asiointi toteutetaan sähköisesti. Mittarina sähköisesti jätettyjen lupahakemusten osuus, %.

Tavoite 4: Lupa-asiakirjojen siirto sähköiseen arkistoon vuosilta 2020–2026

Kuvaus: Lupa-järjestelmiin jätettyjen sähköisten lupa-asiakirjojen siirto sähköiseen arkistoon. Mittarina toimii siirrettyjen asiakirjojen osuus, %.

3.9.4. Liikenneväylät

Toiminnan tarkoitus

Liikenneväylät -tehtäväalue vastaa kunnan kaava- ja yksityisteihin liittyvien asioiden hoitamisesta. Liikenneväyliä kehitetään ja toimitaan sovitulla tavalla liikenneturvallisuussuunnitelman mukaisesti. Kunta avustaa yksityisiä tieosuuskuntia, jotka pitävät yksityistieverkkoa kunnossa. Kaavateiden ylläpito teetetään ostopalveluna.

Toiminnan painopistealueet 2027–2029

Kaavateiden huonokuntoisten pinnoitusten uusimista ja liikenneturvallisuuden parantaminen.

Yrityspuiston katualueiden käyttöönotto ja huollon aloittaminen.

Liikenneturvallisuuden kehittämiseen ja liikenneturvallisuustyöhön panostaminen tulevina vuosina on erittäin tärkeää.

Kustannuspaikat

6750	Kaavatiet
6755	Yksityistiet, haja-asutusalue

Tehtäväalueen talous

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
C575 Liikenneväylät					
TOIMINTATUOTOT	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
TOIMINTAKULUT	**-336 749**	**-318 456**	**-322 948**	**-328 938**	**-335 090**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**-336 749**	**-318 456**	**-322 948**	**-328 938**	**-335 090**

Haja-asutusteihin esitetään nousua raamien puitteissa.

Toiminnalliset ja taloudelliset muutokset

Liikenneväylissä ei toiminnallisia muutoksia.

Tehtäväalueen tavoitteet

	Tavoite	Mittari	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
	Liikenneväylät						
1.	Liikenneturvallisuussuunnitelman vuosittainen toimenpideohjelma toteutetaan	Toteutettujen toimenpiteiden osuus vuosittain päätetyistä toimenpiteistä, %			100	100	100
2.	Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita ja turvallisuutta parannetaan	Toteutetut kävelyn, pyöräilyn tai liikenneturvallisuuden kehittämiskohteet, kpl/vuosi			3	3	3
3.	Kaavateiden kuntoa parannetaan suunnitelmallisesti	Kunnostettujen/pinnoitettujen kaavateiden määrä, m/vuosi			≥ 500	≥ 500	≥ 500

Tavoite 1: Liikenneturvallisuus

Kuvaus: Liikenneturvallisuussuunnitelman vuosittainen toimenpideohjelman toteuttaminen. Mittarina toteutettujen toimenpiteiden osuus vuosittain päätetyistä toimenpiteistä, %.

Tavoite 2: Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden kehittäminen

Kuvaus: Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita sekä turvallisuutta parannetaan. Mittarina toteutetut kävelyn, pyöräilyn tai liikenneturvallisuuden kehittämiskohteet, kpl/vuosi.

Tavoite 3: Kaavateiden parantaminen

Kuvaus: Kaavateiden kuntoa parannetaan suunnitelmallisesti. Mittarina kunnostettujen/pinnoitettujen kaavateiden määrä, m/vuosi.

3.9.5. Kiinteistöhuolto ja yleiset alueet

Toiminnan tarkoitus

Kiinteistöhuolto ja yleiset alueet -tehtäväalue vastaa kunnan rakennetun ympäristön (kadut, puistot, leikkipuistot ja muut yleiset alueet), sekä rakennusten ja rakennelmien kunnossapito- ja käyttötehtävistä.

Toiminnan painopistealueet 2027–2029

Saimaanharjun koulun sisäilma ongelmat ja niiden korjaaminen tulee olemaan painopistealue tulevalle vuodelle.

Vehkataipaleen koulun katto vaatii uusimista.

Kunnan olemassa olevien kiinteistöjen oikea-aikaisilla huoltotoimenpiteillä pyritään pitämään kunnan rakennetut kohteet kunnossa ja käyttökelpoisina kokonaisuuksina. Investointiohjelman noudattaminen ja jalkauttaminen oikea-aikaisesti pidentää olemassa olevan infran käyttöikää.

Ympäristönhoidolla pidetään kunnan yleiset alueet siisteinä ja houkuttelevina. Metsien ja yleisten alueiden hoidolla ylläpidetään aluetta viihtyisänä.

Kustannuspaikat

6800	Kiinteistönhuolto (yhteiset kustannukset kaikille kiinteistöille)
6801–6845	Käsittää rakennuksittain kunnan eri kiinteistöt
6850	Puistot ja yleiset alueet
6852	Laiturit ja maapaikat
6860	Siivouspalvelut

Tehtäväalueen talous

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
C580 Kiinteistönhuolto ja yleiset alueet					
TOIMINTATUOTOT	**2 283 363**	**2 341 296**	**2 374 519**	**2 402 195**	**2 433 608**
TOIMINTAKULUT	**-2 552 038**	**-2 583 153**	**-2 590 559**	**-2 630 533**	**-2 664 053**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**-268 675**	**-241 857**	**-216 040**	**-228 338**	**-230 445**

Kiinteistöhuollon puolella on vähentynyt yksi henkilötyövuosi.

Toiminnalliset ja taloudelliset muutokset

Kiinteistöhuollon ja yleisten alueiden osalta toiminnallisia muutoksia ei ole.

Tehtäväalueen tavoitteet

	Tavoite	Mittari	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
	Kiinteistöhuolto ja yleiset alueet						
1.	Kunnan rakennuskantaa ylläpidetään suunnitelmallisesti	Kunnan rakennuskantaa ylläpidetään suunnitelmallisesti			100	100	100
2.	Kunnan palvelurakennusten energiatehokkuus paranee	Sääkorjatun ominaisenergiankulutuksen muutos edelliseen vuoteen, %			2–3	2–3	2–3
3.	Öljylämmityksestä luovutaan suunnitelmallisesti	Öljylämmitteisten kunnan ja kuntakonsernin kiinteistöjen määrä, kpl			1	1	

4.	Siivouksen laadun ylläpito	Laaturaportin tavoitetaso on 3 mitataan kohteiden laatukierroksilla 1-2xv			1–2	1–2	1–2
5.	Työmäärämitoitusten seuranta ja uudelleen kartoitus muutostilanteissa ulkopuolisen asiantuntijan kanssa	Työmäärämitoituksissa seuranta raportti kpl			1	1	1

Tavoite 1: Kiinteistöiden kunnossapito

Kuvaus: Kunnan rakennuskantaa ylläpidetään suunnitelmallisesti. Mittarina kunnan rakennuskantaa ylläpidetään suunnitelmallisesti.

Tavoite 2: Kiinteistöiden energiatehokkuus

Kuvaus: Kunnan palvelurakennusten energiatehokkuus paranee. Mittarina sääkorjatun ominaisenergiankulutuksen muutos edelliseen vuoteen, %.

Tavoite 3: Fossiilisen energian käytön vähentäminen

Kuvaus: Öljylämmityksestä luovutaan suunnitelmallisesti. Mittarina öljylämmitteisten kunnan ja kuntakonsernin kiinteistöjen määrä, kpl.

Tavoite 4: Siivouspalveluiden laatu

Kuvaus: Siivouksen laadun ylläpito siivottavissa kohteissa. Laaturaportin tavoitetaso on 3, mitataan kohteiden laatukierroksilla 1-2xv.

Tavoite 5: Siivouspalveluiden työmäärämitoitus

Kuvaus: Työmäärämitoitusten seuranta ja uudelleen kartoitus muutostilanteissa ulkopuolisen asiantuntijan kanssa. Työmäärämitoituksissa seuranta raportti kpl.

3.9.6. Vesihuoltolaitos

Toiminnan tarkoitus

Vesihuoltolaitoksen tehtäväalue vastaa vesi- ja viemärilaitoksen ja verkostojen ylläpidosta ja huoltotehtävistä sekä uusien alueiden vesi- ja viemärilaitteiden rakentamisesta.

Toiminnan painopistealueet 2027–2029

Vesihuoltolaitoksen operatiivisesta hoidosta vastaa Lappeenrannan energia. Taipalsaaren kunnalle jää vastuu investointihankkeiden eteenpäin viennistä.

Kustannuspaikat

6910 Vesihuoltolaitos

Tehtäväalueen talous

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
C590 Kunnallistekniikka / laitokset					
TOIMINTATUOTOT	**538 249**	**570 650**	**84 000**	**84 000**	**84 000**
TOIMINTAKULUT	**-416 612**	**-468 500**	**0**	**0**	**0**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**121 637**	**102 150**	**84 000**	**84 000**	**84 000**

Tehtäväalueen talous sisällöltään muuttuu täysin. Tehtäväalueen talouteen jää nähtäväksi enää konsessio sopimuksen mukaiset tulot.

Toiminnalliset ja taloudelliset muutokset

Operatiivinen toiminta toteutetaan Lappeenrannan energian toimesta. Taipalsaaren kunta jatkaa edelleen vesihuoltolaitoksen omistajana.

Tehtäväalueen tavoitteet

	Tavoite	Mittari	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
	Vesihuoltolaitos						
1.	Vesihuollon toimintavarmuus turvataan	Ympäristöön johtaneet hallitsemattomat jätevesiylivuodot, kpl/vuosi			0	0	0
2.	Pohjavesien tilaa seurataan suunnitelmallisesti	Seurantaohjelman mukaisesti toteutuneiden näytteenottojen ja mittausten osuus, %			100	100	100
3.	Vesihuoltoverkostoa saneerataan suunnitelmallisesti	Toteutuneen verkostosaneerauksen osuus vuodelle hyväksytystä saneerausohjelmasta, %			100	100	100

Tavoite 1: Vesilaitoksen toimintavarmuus

Kuvaus: Vesihuollon toimintavarmuus turvataan. Mittarina ympäristöön johtaneet hallitsemattomat jätevesiylivuodot, kpl/vuosi.

Tavoite 2: Pohjavesien tila

Kuvaus: Pohjavesien tilaa seurataan suunnitelmallisesti. Mittarina seurantaohjelman mukaisesti toteutuneiden näytteenottojen ja mittausten osuus, %.

Tavoite 3: Verkoston saneeraus

Kuvaus: Vesihuoltoverkostoa saneerataan suunnitelmallisesti. Mittarina toteutuneen verkostosaneerauksen osuus vuodelle hyväksytystä saneerausohjelmasta, %.

3.9.7. Tekniset palvelut yhteensä

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
B500 Tekniset palvelut					
TOIMINTATUOTOT	**2 892 445**	**2 997 446**	**2 514 019**	**2 542 645**	**2 575 008**
TOIMINTAKULUT	**-4 187 387**	**-4 288 979**	**-3 863 348**	**-3 923 424**	**-3 977 238**
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	**-1 294 943**	**-1 291 533**	**-1 349 329**	**-1 380 779**	**-1 402 230**

4. Tuloslaskelmaosa

4.1. Tuloslaskelmaosan tuloarviot ja määrärahat

	TP 2025	TA 2026	TA muutos 2026	TA+muutos 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
7100 Kunnan tulovero	8 881 209	9 505 000	0	9 505 000	10 268 705	10 572 369	10 832 552
7200 Kiinteistövero	2 198 956	2 262 000	0	2 262 000	2 258 029	2 258 029	2 258 029
7300 Osuus yhteisöveron tuotosta	635 073	653 000	0	653 000	688 136	717 075	746 195
Verotulot	11 715 238	12 420 000	0	12 420 000	13 214 870	13 547 473	13 836 776
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	2 677 969	2 443 076	-464 797	1 978 279	1 661 950	1 661 950	1 661 950
Valtionosuudet	2 677 969	2 443 076	-464 797	1 978 279	1 661 950	1 661 950	1 661 950
8010 Korkotuotot talletuksista	10 092	0	0	0	5 856	5 856	5 856
8080 Korkotuotot antolainoista	7 744	5 000	0	5 000	5 700	5 700	5 700
Korkotuotot	17 837	5 000	0	5 000	11 556	11 556	11 556
8220 Osinkotuotot ja osuuspo korot	1 507	5 000	0	5 000	0	0	0
8250 Viivästyskorkotulot	1 492	2 000	0	2 000	2 598	2 598	2 598
8290 Muut rahoitustuotot	2 717	4 000	0	4 000	1 400	1 400	1 400
Muut rahoitustuotot	5 715	11 000	0	11 000	3 998	3 998	3 998
8310 Korkokulut lainoista	-222 283	-180 000	0	-180 000	-235 532	-182 227	-160 872
Korkokulut	-222 283	-180 000	0	-180 000	-235 532	-182 227	-160 872
8650 Viivästyskorkomenot	-12	0	0	0	-244	-244	-244
8690 Muut rahoituskulut	-30	0	0	0	-27	-27	-27
Muut rahoituskulut	-42	0	0	0	-271	-271	-271
Rahoitustuotot ja -kulut	-198 774	-164 000	0	-164 000	-220 249	-166 944	-145 589

Rahoitustuotot ja – kulut

Rahoitustuottoina tuloslaskelmassa käsitellään arvioidut korkotuotot ja muut rahoitustuotot. Korkotulona on budjetoitu antolainoista, muista sijoituksista ja talletuksista sekä maksuliikennetileiltä talousarviovuonna saatavat tuloarviot (yhteensä 1 400 €). Muina rahoitustuottoina on budjetoitu mm. verotilityskorot, osingot ja osuuspääomien korot (yht. 3 998 €).

Rahoituskuluina on budjetoitu arvioidut korkomenot ja muut rahoitusmenot. Korkomenoja ovat pitkäaikaisista lainoista ja lyhytaikaisista lainoista talousarviovuodelta maksettavat korot -235 532 euroa.

Tilinpäätössiirrot

Budjetoitavia tilinpäätössiirtoja ovat erät, joiden toteutuminen on arvioitavissa talousarviota laadittaessa. Tällaisia eriä ovat muun muassa investointivarauksen purkaminen ja siihen liittyvä poistoeron muodostaminen koskien talousarviovuonna toteutettavia investointihankkeita. Myös aiemmin toteutuneisiin investointeihin liittyvä poistoeron purkaminen budjetoidaan tilinpäätössiirtoina.

Vuoden 2027 talousarvioon on budjetoitu edelleen edellisten vuosien mukaisesti tilinpäätössiirtona poistoeron vähennys (parantaa tulosta) 24 411 euroa.

Tilikauden yli-/alijäämä

Talousarvioesityksen toimintakate vuodelle 2027 on -14 343 625 euroa. Talousarvioesityksen vuosikate vuodelle 2027 on 312 947 euroa.

Vuoden 2027 nettoinvestointimenot ovat esityksessä 2 660 064 euroa. Poistojen taso talousarviossa vuodelle 2027 on -1 392 872 euroa.

Talousarvion 2026 tuloslaskelman tilikauden tulos vuodelle 2027 on -1 079 925 euroa.

Tilikauden 2027 alijäämä poistoerokirjauksen jälkeen on – 1 055 514 euroa.

5. Rahoitusosa

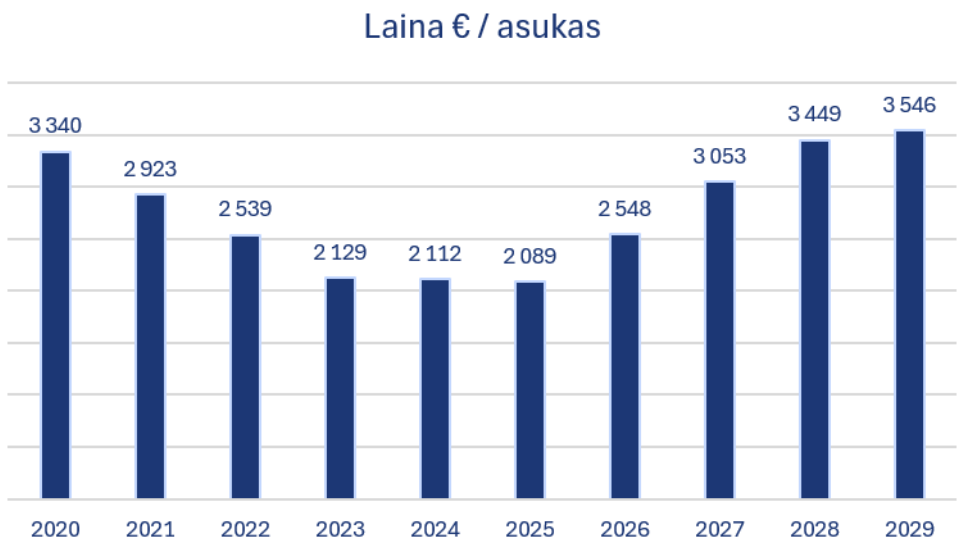
5.1. Rahoituslaskelma

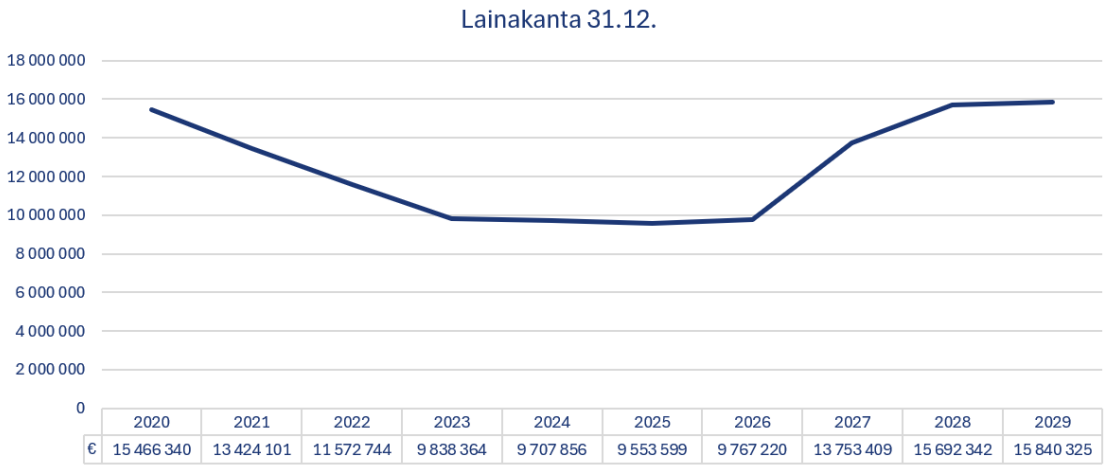
		TP 2025	TA2026	TA2026 + muutos	2026 ennuste	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toiminnan rahavirta								
Vuosikate	+/-	1 598 568	905 109	474 797	715 444	312 947	542 131	627 017
Satunnaiset erät	+/-	-						
Tulorahoituksen korjauserät	+/-	- 17 981						
Investointien rahavirta								
Investointimenot	-	- 1 142 618	- 3 744 002	- 3 829 002	- 3 829 002	- 10 415 064	- 10 631 064	- 1 975 000
Rahoitusosuudet investointeihin	+	85 313	2 356 757	2 356 757	2 356 757	7 755 000	7 950 000	1 000 000
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	+	23 352	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	+/-	546 634	- 282 136	- 797 448	- 556 801	- 2 147 117	- 1 938 933	- 147 983
Rahoituksen rahavirta								
Antolainauksen muutokset		-	-	-	-	-	-	-
Antolainasaamisten lisäykset	-	-	- 50 000	- 50 000	- 50 000	- 50 000	- 50 000	- 50 000
Antolainasaamisten vähennykset	+	-	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Lainakannan muutokset		**- 154 257**	**213 621**	**213 621**	**45 743**	**2 499 810**	**1 938 933**	**147 983**
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+	1 000 000	1 200 000	1 200 000	1 200 000	3 485 810	2 924 933	1 133 983
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-	- 1 154 257	- 986 379	- 986 379	- 1 154 257	- 986 000	- 986 000	- 986 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	+/-							
Oman pääoman muutokset	+/-							
Muut maksuvalmiuden muutokset	+/-	276 306						
Vaikutus maksuvalmiuteen	+/-	668 683	- 68 515	- 583 827	- 511 058	352 693	-	-
Rahavarat 31.12.*		1 358 366	1 115 407	774 539	847 307	1 200 000	1 200 000	1 200 000
Rahavarat 1.1.		689 683	1 183 922	1 358 366	1 358 366	847 307	1 200 000	1 200 000
(TA2021-riville tilinpäätöksestä TP2021 kirjattu 2.886.694 €)				*	*			
Pitkäaikainen laina 31.12. €		9 553 599	11 467 220	11 253 599	11 512 963	13 753 409	15 692 342	15 840 325
Pitkäaikainen laina per asukas		2 089	2 538	2 490	2 548	3 053	3 499	3 546

Kuntatodistuksia käytetään tarvittaessa täydentävänä lyhyen ajan rahoitusinstrumenttina.

Talousarvioon esitetään rahoitusosaan pitkäaikaisen lainan lisäystä 3 485 810 euroa vuodelle 2027. Pitkäaikainen lainakanta tilikauden alussa on 9,8 milj. euroa ja tilikauden 2027 lopussa 8,7 milj. euroa, jos lisälainaa ei nosteta.

Lainan määrä asukasta kohti nousee vuodesta 2025 jopa 69,7 % vuoteen 2029 mennessä ollen 3546 euroa per asukas. Samalla aikajaksolla pitkäaikaisen lainan määrä nousee 9,5 miljoonasta eurosta jopa 15,8 miljoonaan.

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
€	15 466 340	13 424 101	11 572 744	9 838 364	9 707 856	9 553 599	9 767 220	13 753 409	15 692 342	15 840 325

Antolainauksen muutokset

Antolainauksen muutoksena budjetoidaan taseen pysyvien vastaavien sijoituksiin kuuluvien lainasaamisten lisäykset ja vähennykset. Vaihtuvien vastaavien lainasaamisten muutokset budjetoidaan rahoitusosassa vaikutus maksuvalmiuteen -erässä tai ne voidaan budjetoida sitä ennen omana muut lainasaamisten muutokset -eränä.

Antolainasaamisten lisäykseen budjetoidaan arvio suunnitelmakaudella myönnettävistä antolainoista. Antolainasaamisten vähennykseen budjetoidaan antolainojen suunnitelmakauden lyhennykset. Antolainauksen muutokset -erä on sitova valtuustoon nähden. Vuodelle 2026 budjetoidulla erällä varaudutaan mahdollisiin hankkeiden välirahoituksiin.

Lainakannan muutokset

Lainakannan muutoksiin budjetoidaan pitkäaikaisten lainojen lisäys ja vähennys sekä lyhytaikaisten lainojen muutos. Pitkäaikaisten lainojen vähennyksenä budjetoidaan kunnan pitkäaikaisten lainojen lyhennykset talousarviovuoden aikana. Lyhytaikaisten lainojen lisäykset ja vähennykset budjetoidaan nettomääräisenä. Lainakannan muutokset -erä on sitova valtuustoon nähden kokonaiseränä.

Tavoitteena on, että talouden investointimenot on pystyttävä kattamaan vuosikatteella suunnittelukaudella. Näin ei kuitenkaan talousarvio- ja suunnitteluvuosilla 2027–2029 ole mahdollista. Maksuvalmiutta turvataan tilapäisillä lyhytaikaisilla luotoilla esim. kuntatodistuksilla. Korkean investointitason takia maksuvalmiuden turvaamiseksi joudutaan turvautumaan myös pitkäaikaiseen lainoitukseen.

Kunnalla on taseessa 31.12.2025 kertynyttä ylijäämää 4 321 328,94 euroa.

6. Henkilöstöosa

6.1. Henkilöstön lukumäärä

Henkilöstön lukumäärä vakinaiset ja määräaikaiset henkilötyövuosina	TA 2026	**TA 2027**	TS 2028	TS 2029
Elinvoiman edistäminen ja kuntakehitys	**10,6**	**9,3**	**9,3**	**9,3**
Siitä:				
Elinvoimapalvelut	3,7	3,0	3,0	3,0
Työllistämispalvelut	6,9	6,3	6,3	6,3
Hallintopalvelut	**5,0**	**5,0**	**5,0**	**5,0**
Siitä:				
Hallintopalvelut	3,0	3,0	3,0	3,0
Henkilöstöhallinto	1,0	1,0	1,0	1,0
Taloushallinto	1,0	1,0	1,0	1,0
Sivistyspalvelut	**123,1**	**124,3**	**116,3**	**112,9**
Siitä:				
Sivistyspalveluiden hallinto	4,5	4,0	4,0	4,0
Ruokapalvelut	8,2	8,2	8,2	8,2
Perusopetus	62,8	62,9	58,8	55,4
Varhaiskasvatus	41,6	42,0	38,3	38,3
Kulttuuri ja vapaa-aika	6,0	7,2	7,0	7,0
Tekniset palvelut	**24,5**	**25,3**	**25,3**	**25,3**
Siitä:				
Teknisten palveluiden hallinto	2,7	2,7	2,7	2,7
Rakennusvalvonta- ja lupapalvelut	2,1	2,1	2,1	2,1
Kaavoitus	0,5	0,5	0,5	0,5
Kiinteistöhuolto ja yleiset alueet	18,8	19,6	19,6	19,6
Kunnallistekniikka ja laitokset	0,5	0,5	0,5	0,5
Yhteensä	**163,2**	**163,9**	**155,9**	**152,5**

6.2. Henkilöstökulut

Henkilöstökulut	TP2024	TP2025	TA2026	TA2027
Palkat ja palkkiot	7 226 241	7 231 106	7 868 614	7 768 770
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	1 447 216	1 442 925	1 549 482	1 529 893
Muut henkilösivukulut	205 293	237 882	273 844	236 611
Henkilöstökulut yhteensä	**8 878 751**	**8 911 913**	**9 509 940**	**9 535 274**

7. Investointiosa

Investointiosa sisältää investointiohjelman talousarviovuodelle 2027 ja investointisuunnitelman taloussuunnitelmavuosille 2028–2029. Investointihankkeen aktivointiraja on 10 000 euroa. Aktivoitavalla hankintamenolla tarkoitetaan tällöin kokonaismenoja, jotka kirjanpidossa on tarkoitus kirjata tasetilille.

Aktivoitavia ovat ne perusparannusmenot, jotka parantavat hyödykkeen tulon- tai palveluntuottamiskykyä alkuperäistä suuremmaksi. Hyödykkeen tulon- tai palveluntuottamiskyvyn voidaan katsoa kasvaneen, jos perusparannus johtaa

- hyödykkeen taloudellisen pitoajan ja hyödykkeen tuotantokapasiteetin kasvuun
- suoritteiden laadun merkittävään parantumiseen, tai
- tuotantoprosessin kustannusten merkittävään vähentymiseen.

Korjaus- ja huoltomenot, joiden seurauksena hyödykkeen tulontuottamiskyky tai käyttö palvelutuotannossa voidaan säilyttää ennallaan, kirjataan yleensä syntymistilikauden kuluksi. Edellä mainittuja kriteerejä sovelletaan perusparannusmenojen aktivointiedellytyksiä arvioitaessa.

Investointeja suunnitellaan pitkäjänteisesti useiden vuosien suunnittelulaskennoilla. Talousarviokirjassa esitetään vuosien 2027–2029 investointisuunnitelmat. Osa investoinneista jatkuu vuoden 2029 jälkeen.

7.1. Investointiohjelma 2027 ja investointisuunnitelma 2028–2029

INVESTOINNIT 03.11.2025	Kustannus-arvio	TS 2027	TS 2028	TS2029
Investointimenot ja svop-sijoitukset				
Konsernihallinnon investoinnit				
Kiinteän omaisuuden hankinta	-200 000	-100 000		
Itärata Oy -hankeyhtiö	-15 192	-5 064	-5 064	
Sähköinen arkistointi Dynasty	-10 000			
Konsernihallinnon inv. yhteensä (kustannusarvio-sarake ei sis. kaikkia rivejä ja talousvuosia *)	**-225 192**	**-105 064**	**-5 064**	**0**

INVESTOINNIT 03.11.2025	Kustannus-arvio	TS 2027	TS 2028	TS2029
Teknisten palveluiden investoinnit				
Kutilan kanava / TA2022-TS2027. (Kts. Investointitulot ko. hankkeelle). Kokonaisinvestoinnin suuruuden päivitetty 07/2022-kustannustasoon.	-18 500 000	-9 000 000	-9 000 000	-500 000
Yrityspuiston infran rakentaminen	-150 000	-150 000		
Pappilanniemen silta	-500 000		-500 000	
Olemassa olevan infran perusparannuskohteet (kadut ja tiet, valaistus ym.)	-60 000	-30 000	-30 000	
Urheilukentän pinnoitus	-130 000	-130 000		
Konstun monttu, pumptrack, skatepark ym..	-100 000	-100 000		
Konstunrinne kaava-alueen infra	-810 000		-408 000	-402 000
Konstunmäki kaava-alueen infra	-876 000		-538 000	-338 000
Kunnantalon peruskorjaus	-1 688 400			-735 000
Vehkataipaleen koulun vanhan osan kattopeltien vaihto	-50 000	-50 000		
Kirjaston salibandykentän pinnan uusinta	-20 000	-20 000		
Valaisimien uusimista kunnan kohteissa (Kirkonkylän koulu, Kirjasto ja päiväkoti)	-60 000	-60 000		
Jäähdytyksien rakentamista kunnan kohteissa (Kirkonkylän koulun opettajahuone ja Kirjaston lukusali)	-30 000	-30 000		
Vaalikehikot	-10 000	-10 000		
Saimaanharjun koulun remontit	-520 000	-520 000		
Pohjavesien suojelusuunnitelma	-20 000	-20 000		
Vehkataipaleen koulun mattotyöt	-10 000	-10 000		
Kyläniemen kalasataman uusiminen	-80 000	-80 000		
Saimaanrannan sataman uusiminen	-60 000	-60 000		
Teknisten palveluiden inv. yhteensä (kustannusarvio-sarake ei sis. kaikkia rivejä ja talousvuosia *)	**-23 844 400**	**-10 270 000**	**-10 626 000**	**-1 975 000**
Vesilaitoksen investoinnit				
Vesilaitoksen investoinnit	-40 000	-40 000		
Vesilaitoksen inv. yhteensä	**-40 000**	**-40 000**	**0**	**0**
Investointimenot yhteensä	**-24 109 592**	**-10 415 064**	**-10 631 064**	**-1 975 000**
Investointitulot				
Kutilan kanava - avustukset	18 000 000	7 650 000	7 650 000	1 000 000
Pappilanniemen sillan valtion avustus	300 000		300 000	
Yrityspuiston infran rakentaminen JTF rahoitus	646 757	105 000		
Investointitulot yhteensä	**18 946 757**	**7 755 000**	**7 950 000**	**1 000 000**
Investointien nettomenot (kustannusarvio-sarake ei sis. kaikkia rivejä ja talousvuosia)	**-5 162 835**	**-2 660 064**	**-2 681 064**	**-975 000**

8. Konserniosa

Kuntalain 110 §:n mukaan talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Konsernitilinpäätökseen yhdistellään seuraavat yhteisöt:

- Tytäryhtiöt (100 % omistus)
  - KOY Taipalsaaren Asunnot
  - Taipalsaaren Lämpö Oy

- Kuntayhtymät:
  - Etelä-Karjalan liitto
  - Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymä

Lisäksi kunnalla on omistuksia myös muissa yhteisöissä, mutta niiden asema pääsääntöisesti on enintään osakkuusyhteisön (omistus 20–50 %) verran.

Myös Saimaan Kuitu Oy on osakkuusyhteisö.

8.1. Tytäryhtiöiden tavoitteet taloussuunnittelukauden vuosille 2027–2029

KOY Taipalsaaren Asunnot sekä Taipalsaaren Lämpö Oy

Talouden tasapainotustyön edellyttämä vähimmäislinjaus kunnan tytäryhteisöille on ollut jo vuoden 2018 talousarviossa edellytetty tavoite: Yhtiöiden on selviydyttävä oman liikevaihtonsa turvin ilman kunnan taloudellista tukea.

Muut yksityiskohtaisemmat tavoitteet on esitetty seuraavilla sivuilla

Yhtiöissä noudatetaan kunnan konserniohjetta, mikä on uudistettu vuonna 2020. Kuntalain 47 §:n mukaisesti omistajaohjauksella huolehditaan siitä, että kunnan tytäryhteisöjen toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisetu.

Talouden tasapainotustyö edellyttää varmasti myös muita emokunnan linjaamia selvityksiä yms. mutta ne ovat normaalin omistajaohjauksen toimenpiteiden piirissä.

Konserniyhtiöiden taloudelliset tavoitteet -taulukoissa toisessa sarakkeessa on esitetty mittarien nykyarvot tilanteessa 31.12.2025. Tavoitearvot neljännessä sarakkeessa ovat taloussuunnitelmakauden lopun (tilanne 31.12.2029) tavoitteita. Minimitavoite ja maksimitavoite on esitetty erikseen. Toiminnallisissa ja vaikuttavuuden tavoitteissa on esitetty tavoitearvon nykytila ja tavoitekauden tavoitetasot.

Konserniyhtiöt raportoivat konserniohjeen mukaan säännöllisesti riittävällä laajuudella. Talouden suunnittelukauden 2027–2029 pitkän tähtäimen investointisuunnitelmat (PTS) on sisällytetty tavoitteiden saavuttamisen realiteetteihin suunnitelmakauden talousarvioon.

8.1.1. KOY Taipalsaaren asunnot

Taloudelliset tavoitteet

	Tilanne 31.12.2025	Viitteellinen ohjearvo	Tavoite
Vieraan pääoman takaisinmaksuaika	yli 10 vuotta	erinomainen alle 1 vuosi hyvä 1–3 vuotta tyydyttävä 3–5 vuotta välttävä 5–10 vuotta heikko yli 10 vuotta	välttävä
Omavaraisuus- %	11,4 %	erinomainen yli 50 % hyvä 35–50 % tyydyttävä 25–35 % välttävä 15–25 % heikko alle 15 %	välttävä
Nettovelkaantumis-%	yli 200 %	erinomainen alle 10 % hyvä 10–60 % tyydyttävä 60–120 % välttävä 120–200 % heikko yli 200 %	välttävä

	Tilanne 31.12.2025	Viitteellinen ohjearvo	Tavoite
Investoinnit		PTS sekä lakiin tai asetukseen perustuvat pakolliset toimenpiteet korjaushankkeissa.	energiatehokkuus, öljylämmityksen vähentäminen

Tulosarviot

€	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Liikevaihto	1 065 992	1 000 144	1 010 100	980 000	980 000
Liiketoiminnan kulut	-893 691	-835 500	-761 500	-770 000	-770 000
Liikevoitto	172 301	164 644	171 500	210 000	210 000
Rahoitustuotot ja kulut	-161 098	-163 424	-170 000	-170 000	-170 000
Tilikauden voitto	1 422	1 219	1 500	40 000	40 000

8.1.2. Taipalsaaren Lämpö Oy

Taloudelliset tavoitteet

	Tilanne 31.12.2025	Viitteellinen ohjearvo	Tavoite
Vieraan pääoman takaisinmaksuaika	15 vuotta	erinomainen alle 1 vuosi hyvä 1–3 vuotta tyydyttävä 3–5 vuotta välttävä 5–10 vuotta heikko yli 10 vuotta	hyvä
Omavaraisuus- %	11,4 %	erinomainen yli 50 % hyvä 35–50 % tyydyttävä 25–35 % välttävä 15–25 % heikko alle 15 %	hyvä

	Tilanne 31.12.2025	Viitteellinen ohjearvo	Tavoite
Nettovelkaantumis-%	yli 200 %	erinomainen alle 10 % hyvä 10–60 % tyydyttävä 60–120 % välttävä 120–200 % heikko yli 200 %	tyydyttävä

Tulosarviot

€	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Liikevaihto	1 022 129	1 041 737	1 052 768	1 045 000	1 045 000
Liiketoiminnan kulut	-1 048 933	-1 013 781	-1 013 781	-1 017 000	-1 017 000
Liikevoitto	-26 804	27 956	24 905	28 000	28 000
Rahoitustuotot ja kulut	-29 413	-27 734	-24 292	-25 734	-25 734
Tilikauden voitto	-52 570	222	631	2 266	2 266